

PORTÁL

BRÁNA K VYTŘÍBENÝM NÁZORŮM

5
2003

Časopis Pražského klubu Mladých konzervativců

www.ePortal.cz

zdarma!

Ekonomika: Ekonomie a ekologie

Politika: Bude Mečiar prezidentem SR?

Kultura: Rozhovor s Josefem Vinklářem

Irští rychlokvaškové

Před nadávnem jsem měl to štěstí navštívit poprvé Irsko, zelený ostrov na kraji Evropy. Jako při každé takové návštěvě došlo i v mém vědomí k souboji idealistických ex ante představ a skutečné ex post reality. V tomto střetu idealistické vize dostaly tak trochu na frak, ale k ruskému rozčarování K. H. Borovského rozhodně nedošlo. Irsko už pro mě není bažinatou krajinou s náhrobky posetými starokeltskými runami, ze kterých za temných a tichých nocí vylézají duchové dávných bojovníků a druidů, Irsko už pro mě není oáza s nebetyčně krásnou krajinou, Irsko už pro mě není jen pivo guinness. Jaké vlastně je skutečné Irsko, které nyní obydlelo moji mysl? Útulnými irish puby obložený Dublin, na kterém však jinak není nic zajímavého, nudná a placatá krajina středního Irska, kde místo kvílení vlků a kvákání bažinných žab slyšíme bekot ovcí a motory budějovických zetonů. Romantickým představám se v realitě blíží snad jen krásná krajina západního Irska, o jejíž nebezpečných mořských útesech či starobyklých hradech by mohli vyprávět James Joyce či Heinrich Böll. Irsko není jen guinness, ale ještě lepší kilkeny, opravdová lahůdka pro pivního gurmána.

„A jací jsou lidé?“, zeptáte se možná. Inu, jak řekl jeden můj kámoš, jsou tak trochu rychlokvašení. Nízké daně a další pozitivní aspekty lákají od konce 80. let minulého století zahraniční kapitály a místnímu farmářskému lidu se tak trochu motá hlava z rychlého růstu životní úrovně daného mezi jiným především megainvesticemi společností Intel a Toyota. Domnívám se, že tento nesoulad se brzy srovná, zejména za předpokladu, nebudou-li do zdejších ekonomických procesů zasahovat soudruzi... pardon, byrokrati z Bruselu. Při návštěvě Irska jsem si opět uvědomil nebezpečí experimentu těchto sociálních inženýrů, uvědomil jsem si nebezpečí unifikace a uniformizace tak rozdílných společenství s tak rozdílným právem, tradicemi, zvyklostmi, kulturou, jako jsme například my a tito v dobrém slova smyslu rychlokvašení Irové.

Vítám Vás u dalšího čísla Portálu, kterého bude tentokrát zaměřeno jednak kulturním směrem – rozhovory, recenze, články, a jednak bude kriticky hodnotit ekonomický stav integrující se Evropy. Ekonomická unifikace Evropy, která má v budoucnu dospět k stejným ekonomickým podmínkám pro irského farmáře a jihočeského statkáře je pokusem s výsledky, které nemůže nikdo jasně předpovídat. Naším úkolem je nyní, a zejména po 1. 5. 2004, ostře kritizovat socialistické a levicové tendence v rámci EU a snažit se tuto instituci měnit zevnitř směrem k liberálnímu a konzervativnímu hodnotám. Právě takové je stanovisko tohoto časopisu a právě články v takovém duchu naleznete v tomto a dalších číslech Portálu.

Přeji příjemné čtení.

šéfredaktor *D. Kovanda*

Obsah

<i>Dopisy a ohlasy</i>	3	Kristína Podlucká: Budeme volit' prezidenta SR	15
Daniel Kotula, Petr Kvíčala: Statistický rozbor MK Praha.....	4	Stanislav Vejvar: Několik postřehů k Iráku	16
Daniel Kotula, Petr Kvíčala: Co si myslí o MK Praha?.....	5	Lukáš Kovanda: Potraty: Realita vs. etika.....	17
Petr Mach: Zakáže EU rovnou daň?	6	Štěpán Kučera: Pan Neruda a paní Karolína.....	18
Daniel Kotula: Europesimisté pozor! EU nám přinesla první hospodářská zlepšení	7	Linda Hradilová: The Situation of Small and Midsized Businesses under Control of Social Democrats	19
Jiří Jiše: Vývoj v Evropské unii ohrožuje demokracii.....	7	Michaela Rothová: Poslední páska.....	20
Jakub Fischer: Ještě jednou k průměrným mzdám.....	9	Michaela Rothová: Rozhovor s Josefem Vinklářem	20
Markéta Řízková: Ekonomie a ekologie	10	Ivana Škopíková: Koncert Robbieho Williamse	22
Ondřej Vašíček: O kultu panenské přírody.....	11	Davor Kahofer: Demonstrace k 17. listopadu	22
Tomáš Munzi: Bída normativní „ekonomie a ekologie“	12	Petr Kvíčala: Anketa s novými členy MK Praha.....	23
Michael Hynšt: Pochod za kapitalismus	13	<i>MK Praha v roce 2003</i>	24
Stanislav Vejvar: Konzervativní očekávání.....	14		

Dopisy a ohlasy

Vážení,

včera ráno jsem v prostorách naší univerzity objevil dvě čísla vašeho politicky zaměřeného občasníku. Přesto, že řada příspěvovatelů a pravděpodobně i část redakce pochází z vysokoškolského prostředí, je nutné vám připomenout, že akademická půda je z principu apolitická a tedy distribuce takovýchto tiskovin je zde zcela nežádoucí. Tlumočím rovněž názor vedení školy, které doufá, že se podobné excesy nebudou opakovat.

Ing. Daniel Novák, CSc.
ředitel SIC, ČZU v Praze
via e-mail

Vážený pane Nováku,

časopis Portál NENÍ politickým periodikem, interpretuje pouze určitý pohled na svět, jenž vychází z tradic liberálně-konzervativního smýšlení. Portál nepropaguje žádnou z politických stran a nevidím tedy důvod, proč by nemohl být distribuován i na Vaší škole. Pokud je někdo pohoršen obsahem tohoto periodika, nemusí si jej jednoduše brát. Je věcí každého jednotlivce, jaké tiskoviny čte, a není tedy třeba někoho nějak omezovat či někomu něco zakazovat.

Do Portálu přispívají zejména studenti, jsou zde kvalitní články, které nejsou nijak v rozporu s platnými zákony. Distribuci takovéto tiskoviny plně obhajují a rozhodně bych tuto činnost nenazval excesem.

Lukáš Kovanda

O demonstraci k 17. listopadu (report viz str. 22)

HALÓ

Demonstrace pravičáků se zvrhla ve výtržnost

PRAHA – Proti vzrůstající podpoře komunistů ze strany voličů demonstrovalo včera před budovou ÚV KSČM několik desítek mladých konzervativců, křesťanských demokratů a stoupců ultrapravice. Protest doprovodily vážné incidenty, které musela řešit policie.

Účastníci protestu se sešli včera v ulici Politických vězňů ve čtrnáct hodin. Během půlhodinové demonstrace vykřikovali nespokojenci antikomunistická hesla a mávali transparenty s nápisy jako – Už nikdy více vládu KSČM v republice, či Ne KSČM. Nakonec se protestující odhodlali i k razantnějším gestům a popsalí křídou vchodové dveře sídla KSČM. Situaci musela řešit přivolaná policie. Demonstrující se poté vydali na Národní třídu. Část těch nejradikálnějších se ale k budově ÚV KSČM vpozdvečer vrátila. Tentokrát se situace zdramatizovala. Demokratičtí protestující začali kopat do dveří, pokusili se strhnout označení sídla KSČM a pokračovali v psaní křídou. Ostraha budovy proto musela znovu volat policii, která přikázala rozvášněným antikomunistům smazat hanlivé nápisy a směsici radikálních ultrapravičáků s mladými křesťany a konzervativci legitimovala.

18. listopadu 2003, (jov)

Hesla k demonstraci 17. listopadu:

*Pojďte chránit republiku,
nečekejte na chodníku,
až se rudá minorita
zas postaví u koryta.*

*Nenechte se oblbovat,
pojdte s námi protestovat
proti rudé totalitě v parlamentní realitě.*

*Lidé, bděte, neblbněte,
komunistům se vyhněte,
u téhle rudé čeládky
jsou stále stejné pořádky:
to, co máte odevzdáte,
pak Vás srovnaj do řádky.*

*Komunisté-populisté
nejsou žádní humanisté,
ti, kteří jim naletěli, by vám o tom pověděli,
tihle rudí zloději, nejsou Vaší nadějí...*

Markéta Schönbornová
místopředsedkyně Junior klubu
Křesťanských demokratů Praha

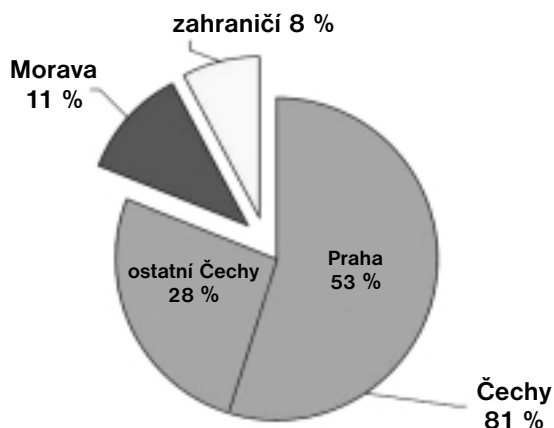
Statistický rozbor MK Praha

Daniel Kotula a Petr Kvíčala

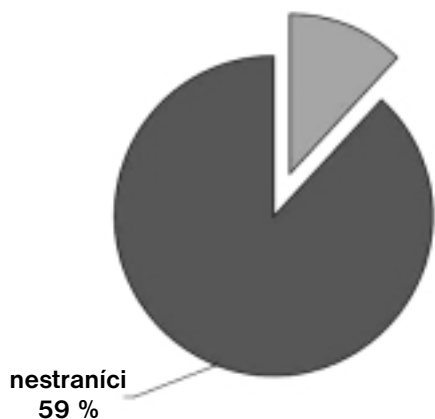
Procentuální poměr členů a členek

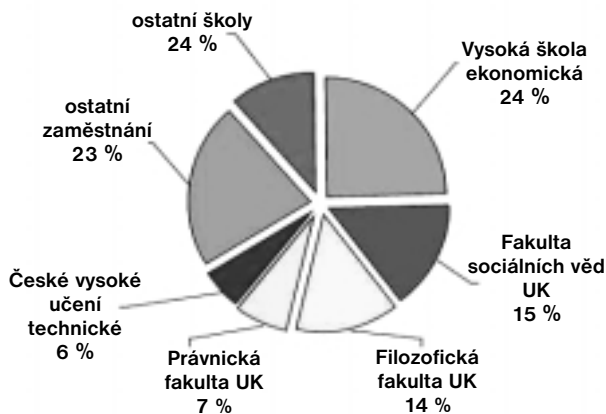
Členové rozdělení podle místa původu

Členové rozdělení dle členství v politické straně

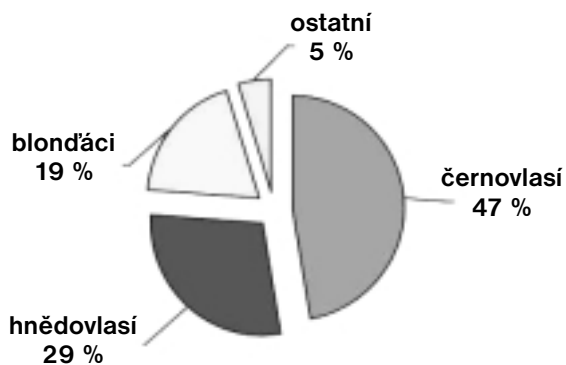

Členové rozdělení podle studia

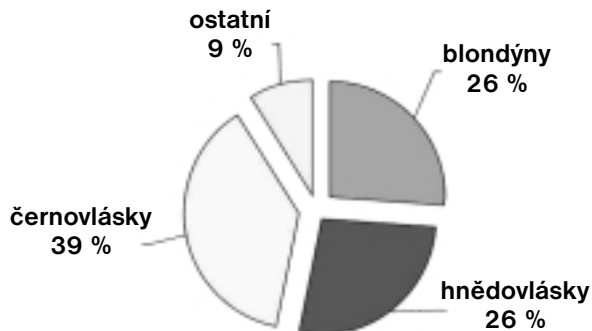

Ostatní školy: Střední školy, Anglo-American University, DAMU, Vysoká škola zemědělská v Suchdole, Vysoká škola finanční a správní

Členové rozdělení dle barvy vlasů

Členky rozděleny dle barvy vlasů

Co si myslí o MK Praha?

Anketa nejen s předsedy regionálních klubů MK

Pražští konzervativci jsou aktivní, patří k největším, sdružují schopné lidi. Zkrátka vědí, co chtějí. Musím přiznat, že s radostí sleduji rozkvět pražského regionálního klubu, jeho aktivity, členů a růst významu pro MK. Jen tak dál. Pokusme se rozšířit jejich pracovitost i do dalších klubů.

*Zdeněk Cvejn
předseda RK MK Hradec Králové*

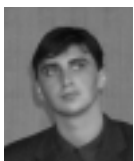
Velmi se mi líbí nadšení a činorodost mladých lidí v našem sdružení, mnozí z nás pracují a studují zároveň, ale přesto si naleznou čas, aby otevřeně projevili svůj názor, podpořili vzdělávání a informovanost mladých lidí a našli i nová přátelství a kontakty na kolegy z celé ČR. Časopis RK MK Praha Portál jsem četla poprvé minulý týden a přiznám se, že se mi ihned zalíbil. Jsou tu mnohé důležité informace z dění u nás i ve světě, trochu z jiného pohledu než je uváděno v médiích. Člověk si tak může formovat svůj názor na věc z více úhlů. Jsem ráda, že MK takto funguje a přeji všem stávajícím i novým členům mnoho úspěchů, jak v činnosti pro Mladé konzervativce, tak i v soukromí a v zaměstnání či při studiu. Ve výsledném efektu všichni přispíváme k rozvoji našeho státu, České republiky, které jsme občany, se snahou o co největší demokracii.

*Jana Mertlová
Členka RK MK Prostějov a Místní rady ODS Prostějov-město*

Členy RK MK Praha znám dlouhodobě jako skvělé kamarády a lidi, kteří pořádají množství akcí a vyvíjejí řadu dalších aktivit. Je bezva, že se neomezují pouze na formálně pojaté konference a dělají i akce přitažlivější pro více mladých lidí. Pevně věřím, že jim toto tempo vydrží a i nadále pro nás z RK MK Brno budou betálná sajtna z Práglu (překlad ponechávám na čtenáři).

*Robert Kotzian
předseda RK MK Brno*

Pražský klub je, troufám si tvrdit, jedním z nejaktivnějších klubů v rámci MK. Je to dáno pozitivním přístupem jeho členů a vedení, z nichž pro mě nejviditelnější jsou aktivity jeho předsedy Daniela Kotuly. Množství akcí, na kterých se tento klub podílí, je pro náš klub nedostižitelnou laťkou. Je to samozřejmě i místem působení, kdy Praha nabízí více možností uplatnění, kterých však pražský klub dokáže v adekvát-

ní míře využívat. Přeji pražskému klubu vše dobré a těším se na další spolupráci!

*Tomáš Linda
předseda RK MK Cheb*

RK MK Praha je z hlediska funkčnosti pro náš Středočeský regionální klub velkým vzorem. Jeho neustálá aktivita na pražských vysokých školách, pořádání zajímavých seminářů s významnými osobnostmi a hlavně vydávání časopisu Portál pomáhají k propagaci nejen pražských Mladých konzervativců, ale i značky MK jako takové v celé České republice. Na druhou stranu si jen těžko dokážu vysvětlit některé „výstřelky“ pražského RK jako naposledy v případě promítání filmů na hranici vkusu v rámci Filmového klubu a doufám, že se RK MK Praha podobným excesům do budoucna vyvaruje. Vše dobré členům RK MK Praha, těším se na další spolupráci!

*Marek Nemeth
předseda RK MK Střední Čechy*

Snad žádný z regionálních klubů MK mi tolik nezahluje schránku pozvánkami na akce jako ten Pražský! Je to jedna za druhou, až si říkám, že se to nedá stíhat. Tolik energie má jistě díky svému předsedovi. Je to pár minut, co jsem ho zahlédla demonstrovat v televizi před sídlem KSČM. Daník je prostě všude. Klub Danika Kotuly je jistě nejaktivnější a svědčí o tom i účast 23 členů tohoto klubu na našem tří denním setkání v Olomouci. Přeji mnoho úspěšných akcí a stále tolik energie.

*Věra Novotná
Regionální klub Olomouc*

Daniel Kotula mě požádal, abych v několika jednoduchých větách zhodnotil dosavadní činnost pražského klubu pohledem z plzeňského regionu. Právě když jsem se rozhodl psát tyto řádky objevují se v reportáži zpravodajství České televize převážně členové tohoto klubu MK před sídlem KSČM – což je velmi sympatické. Přesto, že činnost klubu podrobněji neznám, musím přiznat, že akce, o kterých se dozvídám prostřednictvím e-mailu, jsou mi na první pohled sympatické. Bohužel zmiňovaná elektronická pošta mi přináší pozvání nevíím proč na poslední chvíli. Snad mi někdy přijde pozvánka v dostatečném předstihu a budu se moci zajímavě přednášky zúčastnit osobně.

*Michal Šašek
předseda RK MK Plzeň*

Zakáže EU rovnou daň?

Petr Mach, výkonný ředitel Centra pro ekonomiku a politiku

Návrh evropské ústavy předložený Konventem a projednáváný na Mezivládní konferenci EU není zdaleka jen shrnutím dosavadního smluvního uspořádání do jednoho přehlednějšího dokumentu. Ve skutečnosti znamená výrazný přesun mnoha nových pravomocí na Brusel, kromě jiného i změny v oblasti daní.

Podle stávajícího uspořádání o minimálních sazbách DPH a spotřebních daní může EU rozhodovat pouze jednomyslně. Návrh Evropské ústavy jednak tuto pravomoc rozšiřuje o daně z příjmu právnických osob a navíc umožňuje za určitých podmínek o těchto daních rozhodovat většinovým hlasováním. Jinými slovy, po přijetí návrhu euroústavy by daně mohly být národním státům diktovány.

Návrh evropské ústavy upravuje pravomoc Rady ministrů regulovat spotřební daně. „Evropský zákon nebo rámcový zákon Rady ministrů stanoví opatření k harmonizaci právních předpisů týkajících se daní z obratu, spotřebních daní a jiných nepřímých daní za předpokladu, že tato harmonizace je nezbytná pro zajištění fungování vnitřního trhu a zabrání narušení hospodářské soutěže.“ (čl. III-62, odst. 1) Jako dosud se zde vyžaduje jednomyslnost v Radě ministrů. Nicméně pokud Komise odůvodní návrh např. snahou o boj proti daňovým únikům, může se harmonizace přímých daní stát předmětem většinového hlasování: „Zjistí-li Rada ministrů, která rozhoduje jednomyslně na návrh Komise, že se opatření uvedená v odstavci 1 týkají administrativní spolupráce, boje proti daňovým podvodům nebo protiprávním daňovým únikům, rozhoduje se při přijímání evropského zákona nebo rámcového zákona, který stanoví tato opatření, kvalifikovanou většinou, odchylně od odstavce 1.“ (čl. III-62 odst. 2) Pokud to v návrhu Komise bude explicitně uvedeno, nemohou členové Rady nezjistit, že se opatření týkají uvedených cílů a sazby DPH a spotřebních daní se tak snadno přesunou do režimu většinového hlasování. (Navíc, pro většinové hlasování se má váha českého hlasu snížit na podíl na populaci (což činí 2,2 %) a pracně vyjednaných 12 hlasů z 321 přestane platit.)

Zcela nově dává návrh ústavy Radě ministrů pravomoc nařizovat daně z příjmů právnických osob: „Zjistí-li Rada ministrů, která rozhoduje jednomyslně na návrh Komise, že se opatření ohledně daně ze společností týkají správní spolupráce, boje proti daňovým podvodům nebo protiprávním daňovým únikům, přijme kvalifikovanou většinou evropský zákon nebo rámcový zákon stanovící tato opatření za předpokladu, že jsou nezbytná pro zajištění fungování vnitřního trhu, a zabrání narušení hospodářské soutěže.“ (čl. III-63)

Bude-li návrh ústavy přijat, to, jestli se bude napříště v EU o daních rozhodovat většinově, bude v kompetenci Rady ministrů a už nikoliv v pravomoci suverénních národních parlamentů. To je velmi podstatná změna, protože přesvědčit několik ministrů je pro silné státy podstatně snazší, než přesvědčit několik suverénních parlamentů.

Návrh ústavy EU tak obsahuje zřetelnou klíčku, jak snadno přehlasovat státy s nízkými daněmi a nařídít celoevropské minimální sazby DPH, spotřebních daní i daní z příjmu právnických osob. Pokud by byla přijata ústava EU, mohla by ODS zapomenout na nápad s patnáctiprocentní rovnou daní.

Nenechme se u nás ošálit falešným ujišťováním české vlády a návrh evropské ústavy, který jde daleko za rámec toho, co jsme jako „Smlouvu o přistoupení“ schválili v referendu, odmítněme.

Zatímco česká vláda opakovaně ujišťuje, že ústava žádné nové pravomoci nepřenáší, britský a estonský premiér prohlásili, že „daňová politika by měla být věcí státní suverenity... Pokud by bylo zdaňování předepisováno centrálně, ztratila by politický život v členských zemích smysl, zdaňování by již nemohlo odrážet voličské preference. Proto nepodporujeme žádný krok, který by rozšířil hlasování kvalifikovanou většinou i na daňovou oblast... a toto stanovisko budeme hájit na mezivládní konferenci. Je to totiž správné pro evropskou konkurenceschopnost, pro princip subsidiarity i pro demokracii.“ (Hospodářské noviny 7. 11. 2003). Nenechme se u nás ošálit falešným ujišťováním české vlády a návrh evropské ústavy, který jde daleko za rámec toho, co jsme jako „Smlouvu o přistoupení“ schválili v referendu, odmítněme.

Europesimisté pozor! EU nám přinesla první hospodářská zlepšení

Daniel Kotula, student VŠE v Praze, předseda MK Praha

Statistika – mocná věda. Čína je napadána, že zkresluje své hospodářské výsledky. Česká statistika má štěstí, že vstupujeme do EU, díky harmonizaci s evropskými požadavky bude průhledná, pravdivá, vypovídající a transparentní.

Je nutné harmonizovat systémy dle požadavků Evropského statistického úřadu – Eurostatu. Český statistický úřad se k úkolu postavil rázně a minulý měsíc přinesl revidované výsledky hrubého domácího produktu za roky 2000 až 2002. Ekonomice se dařilo o 6,9 procenta lépe. Krásný výsledek, tempem růstu se dostáváme rychleji k životní úrovni zemí EU, nic netušícím lidem se dařilo lépe. V době, kdy se roční růst HDP pohybuje v řádech pár procent, je zlepšení o takřka sedm procent dobrou a motivující zprávou pro politiky, investory, domácnosti, podniky.

Změnu zapříčinilo započítávání nových údajů do výpočtu HDP. Následuje několik příkladů:

- 1,9 % – Nájemné domácností ve vlastních domech a bytech. Postavíme si dům, zvýšili jsme tím HDP jednou, podruhé šikovně zvýšíme HDP tím, že budeme platit sami sobě nájemné.
- 1,2 % – Hodnota silnic a dálnic včetně mostů a tunelů. Cítíme, že se kvalita dopravní infrastruktury za poslední léta zvýšila, je třeba to zohlednit.

- 1,7 % – Aktualizace statistického registru informacemi. Aktuální informace jsou nejdůležitějším elementem statistiky.
- 1,4 % – Jiné metodické úpravy a opravy chyb. Mýlit se je lidské a metodika se mění.

Další pozitivní zprávy nás čekají v roce 2005. Finanční zprostředkování, ale také černá ekonomika, napomáhá životní úrovni státu, musí se do výpočtu HDP zahrnout. Evropští statistici dokáží objem nezákonného obchodu odhadnout a vyčíslit. S jejich přesností a naší pílí bude český produkt růst jedna báseň.

Co se bude počítat do HDP od roku 2005	položka o kolik zvýší HDP (v %)
Finanční zprostředkování	1,0
Výroba, distribuce a spotřeba drog	0,5
Dovoz a vývoz pašovaného zboží	dosud nevyčísleno

Nebývá zvykem, že s dobrými zprávami nepřichází špatné, tak musím ke konci zmínit jednu negativní stránku změn. Vyšší HDP by mohlo mít vliv na objem plateb, které bude Česká republika odvádět do evropských fondů. Část odvodů je přímo úměrná, proto s vyšším HDP budou růst platby, přesto světlejší zítřky v prosperující Evropě nám peníze nahradí.

Vývoj v Evropské unii ohrožuje demokracii

Jiří Jíše, student VŠE v Praze

V současném procesu evropské integrace pozorují jednu nezdravou tendenci, kterou bych nazval rozměšňováním demokracie. Vyjdeme z toho, že demokracie vyžaduje účinnou kontrolu vlády voliči. Za druhé, tato kontrola podléhá určitým omezením, daných tzv. racionální ignorancí, neboť každodenní sledování politiky přináší jednotlivci určité (především časové) náklady, ke kterým nelze přiřadit žádné výnosy, protože pravděpodobnost, že jednotlivec změní výsledek voleb, je nulová.

Existuje tedy jakési informační optimum, které je u různých lidí subjektivní, každopádně ale omezuje možnosti demokratické kontroly. Nelze např. očekávat, že většina voličů vydrží každý den hodinu u zpravodajství (vzpomeňme na nejsledovanější večerní zpravodajství TV Nova) nebo si přečte 20 novinových stran informací a politických, ekonomických a sociálních analýz. Za třetí, existuje informační asymetrie jednak mezi voliči a politiky a jednak mezi politiky a byrokraty (v eko-

nomii se mluví o vztahu principal-agent, tedy o jakémsi vztahu nájemce a správce). Čím je politika a byrokracie komplikovanější, tím se tyto problémy násobí a možnost demokratické kontroly politiků je nižší, a co je méně vidět, avšak podle mého názoru je důležitější, zvyšuje se autonomie byrokracie a její nezávislost na politicích (natož pak voličích).

Úrovně politiky

Za starých časů existovaly dvě úrovně politiky, a to lokální a celostátní. Lokální úroveň je jak nezbytná, tak i poměrně snadno kontrolovatelná. Možnost kontroly celostátní úrovně byla a je omezená, nicméně zde působila jedna mocná výhoda: určitá kulturně-jazyková homogenita v rámci jednotlivých států: Existují celostátní média, která sleduje většina obyvatel, a ta informují především o celostátní politice. Potom je demokratická kontrola vlády poměrně jednoduchá. Podobná je i situace u federálních států, kde jsou jednotlivé regiony tvořeny na základě historickém nebo jazykovém (Nizozemí, Belgie, Německo, Španělsko). Zde však již vzniká komplikace, která je – jak uvidíme – problémem celé EU: Voliči se v důsledku racionální ignorace a informační asymetrie při regionálních volbách řídí spíše celostátními událostmi. Příkladem může být nedávné historické vítězství CSU v Bavorsku, které bylo reakcí na problémy vládní SPD, nikoli na úspěchy CSU v samotném Bavorsku. Kdo pozorně sleduje politiku v Německu, ví, že toto platí obecně o všech zemských volbách. Obecně řečeno, mnoho voličů (především nerozhodnutí, kteří však rozhodují o výsledku voleb) jednoduše přenáší své preference z úrovně, které rozumějí (obvykle celostátní), na ostatní volby, které jsou „pod jejich rozlišovací schopností“.

Praktická aplikace pro EU je jasná. Drtivá většina (nejen) českých voličů nemůže být v žádném případě dostatečně seznámena se čtyřmi úrovněmi vlády (lokální, krajská, státní, evropská). V EU se však razí jednak koncepce „Evropy regionů“, jednak nadále sílí integrace na nejvyšší úrovni. Z toho vyplývají čtyři následující důsledky:

1/ Oslabování demokratické kontroly politiků jejich voliči v důsledku rostoucí informační asymetrie.
 2/ Rozšíření efektu „přenesených preferencí“ – výsledky voleb do evropského a regionálních parlamentů jsou pouhým odrazem problémů na „celostátní“ úrovni. Voliči totiž nejsou schopni kontrolovat všechny úrovně najednou, náklady na získávání dalších informací jsou totiž příliš vysoké. Přitom tento problém není řešitelný ani zvýšenou informovaností o problémech regionální a evropské politiky – bude totiž docházet k efektu vytlačování jedné informací jinými, celková velikost informačního optima voliče je totiž víceméně konstantní. Kromě toho si neumím představit, jak nutit média k tomu, o čem mají informovat (to by zavánělo omezováním svobody slova a tisku). O pokusech veřejnoprávní televize s informacemi z regionů a Evropské unie viz sledovanost pořadů ČT jako „Zprávy z regionů“ nebo různé pořady o vstupu do EU.

3/ Nižší volební účast. Evropané někdy rádi poukazovali na dlouhodobě nízkou volební účast v USA, která bývá cca poloviční ve srovnání se starým kontinentem. Při pohledu na ubohou účast při volbách do Evropského parlamentu je však musí přejít úsměv na rtech. Ta je, podobně jako v USA, důsledkem vysokého množství voleb a nízké informovanosti o různých úrovních samospráv.

4/ Posílení moci byrokracie a zájmových skupin. Představme si lobbyistu, který chtěl ve „starém“ systému získat od státu nějakou tu dotaci nebo pro něj výhodný zákon. Dopusud měl šanci pouze na ministerstvech a v parlamentu. Zato dnes se jeho možnosti úžasně rozšířily: existuje regionální parlament a jeho vláda, státní parlament a státní vláda, a Evropský parlament a Evropská komise.

Jak vidíme, další pokračování evropského experimentu je výhodné především pro: a) politiky, kteří získají množství dalších zajímavých postů, b) byrokracii, která neustále narůstá na čtyřech územních úrovních, c) zájmové skupiny, jejichž možnosti se zázračně rozšíří.

Jak vypadá situace v České republice? Ke komunálním volbám chodí cca 40 % obyvatel. Ke krajským přišla jedna třetina a odhaduji, že 80 % obyvatel nezná jméno svého hejtmana a o činnosti krajů nemá ani potuchy (kromě současných problémů ve zdravotnictví – jinými slovy, dokud se nějaká oblast veřejné správy nezačne hroutit, občané se o ní nedovědí). K volbám do sněmovny přišlo také rekordně nízké množství voličů (58 %), o senátních volbách ani nemluvě. Stejně tak informovanost o dění v Senátu není vysoká.

Zavrhněme Evropu regionů!

Co tedy dělat? Měli bychom snížit počet úrovní správy nejméně o jednu. Tou by měla být nepochybně úroveň krajská, jinými slovy měli bychom zavrhnout tzv. Evropu regionů. Všechno, co se na úrovni krajů odehrává, se dá přiřadit buď na úroveň státní, nebo místní. Podobně však musíme naložit i s úrovní celoevropskou. Vše pozitivní, co evropská myšlenka a evropská integrace přináší, lze vykonat i z mezivládní úrovně – společný trh, volnost cestování, vzájemné uznávání diplomů, spolupráce v boji s organizovaným zločinem a terorismem, atd. Pokud bude integrace postupovat tak jako teď, bude Evropská unie nejsložitější demokracií na světě – a tedy demokracií málo účinnou.

Na závěr bych se chtěl pozastavit nad otázkou, zda jsou právě nastíněné názory euroskeptické. Domnívám se, že nikoli. Diskuse by se měla odehrávat věcně, a kritika je v demokracii naprosto normálním a žádoucím jevem. Bohužel, kdo kritizuje Evropskou unii, je onálepkován jako euroskeptik. To je to samé, jako kdyby momentální opozice vůči současné české vládě byla „čechoskeptická“, nebo kdyby byl „čechoskeptikem“ nazván člověk, který nesouhlasí se současnou zahraničněpolitickou orientací České republiky.

Ještě jednou k průměrným mzdám

Jakub Fischer, Katedra ekonomické statistiky FIS VŠE v Praze

Se zájmem jsem si přečetl poznámku Daniela Kotuly (Lež o výši průměrné mzdy, Portál 4/2003), v níž se zaměřuje na interpretaci údajů o průměrné mzdě. Bohužel se v textu nevyvaroval několika nepřesností, které podle mého názoru v zájmu čtenářské obce vyžadují alespoň stručné objasnění; děkuji proto za možnost otištění této, byť nepřiliš lichotivé, reakce.

Nevím, co autor v úvodu svého textu chápe pod pojmem „prudce vzrostla“ ve vztahu k meziročnímu vývoji průměrné mzdy v České republice. Údaj o výši průměrné mzdy za rok 2002 autor zřejmě čerpal z publikace „Mzdy zaměstnanců (z výběrového šetření)“ vydané Českým statistickým úřadem (ČSÚ), v níž je i autorem převzatý graf rozdělení četností. V jejím úvodu a následně i v tiskové zprávě úřad upozorňuje, že průměrná mzda zjištěná pomocí výběrového šetření (která skutečně dosáhla v roce 2002 výše 18 133 Kč) není z důvodu odlišného vzorku respondentů a odlišné metodiky zjišťování a výpočtu srovnatelná s hodnotou makroekonomického ukazatele „průměrná hrubá měsíční mzda“ (v roce 2002 činila 15 857 Kč); ta se zjišťuje klasickým podnikovým výkaznictvím na podkladě údajů o celkovém objemu vyplacených mezd na úrovni podniku. Cílem strukturálního šetření, vycházejícího ze zjišťování mezd jednotlivých zaměstnanců, je zjištění jednotlivých složek hrubého výdělku a podchycení rozdílů ve mzdové úrovni zaměstnanců v členění podle různých

kritérií (pohlaví, věk, vzdělání a třeba i místo výkonu práce) a tedy získání velmi detailní statistiky z oblasti stavu a vývoje trhu práce. Porovnávat proto například průměrné měsíční mzdy z podnikového výkaznictví v roce 2001 a mzdy ze strukturálního šetření v roce 2002 pak prostě nemá smysl a věřím, že „prudký růst“ nevznikl právě na základě podobného srovnání.

Další problém se týká samotného pojmu aritmetického průměru. Autor správně poukazuje na fakt, že do aritmetického průměru vstupují všechny hodnoty sledované veličiny včetně extrémních (extrémně vysokých), z čehož ovšem mylně vyvozuje, že při asymetrickém (zešikmeném) rozdělení je údaj o průměru nevěrohodný. To, že při takovém uspořádání je vhodné z hlediska pochopení konstruovat a prezentovat další doplňkové míry polohy jako medián či modus, je jasné a volání autora též po prezentaci uvedených doplňkových měř je správné, nicméně dovozovat z faktu, že dvě třetiny lidí berou podprůměrnou mzdu, skutečnost, že „průměrné mzdy jsou mnohem nižší“, nelze ani v časopise, který třeba nechce být odborně ekonomický.

Zájemci o hlubší pochopení problematiky konstrukce makroekonomických a sociálněekonomických ukazatelů a jejich vypovídací schopnosti jsou místo závěru zváni k účasti na kursech vyučovaných Katedrou ekonomické statistiky.

Zastavme zadlužování naší budoucnosti

**Negativně vnímáme zadlužování České republiky.
Rozhodli jsme se uspořádat veřejnou petiční akci
„Zastavme zadlužování naší budoucnosti“.**

Vyjádřete nesouhlas se vzrůstajícím veřejným dluhem!

Podepište se na

<http://www.nasebudoucnost.info>

**Petice s Vašimi podpisy bude předána
do rukou Vladimíra Špidly
dne 17. prosince 2003.**

Ekonomie a ekologie

Markéta Řízková, studentka IES FSV UK v Praze

Neubráním se asociaci...: Armáda byznysmenů vyzbrojena elegantními kufříky pochodující proti chumlu „zelených“ aktivistů demonstrujících za práva přírody. Je karikatura cestou pro pochopení vztahu ekonomie a ekologie? Jedná se o antagonismus ziskovosti a ochránářství? Co je ekologické nemůže být ekonomické a naopak? Anebo...? Co když se pod nesmiřitelností schovává vzájemná souvislost a závislost obou vědních disciplín?!

Než začneme pokládat rozkmatřující a sblížující argumenty ekonomii a ekologii, ptejte se po původu významu disciplín. Etymologie názvů nás odkazuje na kořen „ecos“, jež chápeme jako domácnost či hospodářství (household). Přeneseně ho překládáme jako komplexní prostor, ve kterém se odehrává interakce elementárních součástí. „Hospodářství“ je zkoumáno z pohledu struktury (logos – ekologií), nebo pravidel (nomos – ekonomii). Vlastností pohledů je hledání stavu rovnováhy, ekvilibria, představovaného vyrovnaním nabídky a poptávky a finálním klimaxem součástí ekosystému. U obou směrů lze vysledovat podobnou optiku pohledu: mikro-úroveň zkoumající interakci elementů prostoru a makro-úroveň sledující chování systémů. Snahu o pohled na předmět zkoumání jako na komplexní systém, jenž osciluje kolem ekvilibria, snahu o zachycení globální propojenosti reality považují za zásadní imanentní vlastnost obou disciplín. Soudím, že ekonomie a ekologie vycházejí z filosofie povahy poznání. Mají společné východisko, ale jaké jsou cíle?

Argument rozměňující nesmiřitelnost světů ekonomie a ekologie považujeme i historii ekologie. Počátky ekologického pohledu na svět, zkoumání systémových vlastností přírody, spadají do poloviny 18. století. Zde mluvíme o jakési „ekonomii přírody“ (s nyníjším názvem ekologie přišel až Ernest Haeckel o sto let později). Vychází z klasického osvíceneckého antropocentrického pohledu na svět, dle kterého se dění v přírodě řídí stejnými pravidly jako hospodaření člověka. Pod pojmem ekonomie se v 18. století nemínilo umění spravovat hospodářství, smysl slova byl posílen o božskou dimenzi. Ekonomie jako božská dokonalá správa světa.

S analogií ekologických pravidel s ekonomickými by se v dnešní době dalo polemizovat. Fungování ekonomiky se v zásadních bodech od fungování přírody odlišuje – a jak se pokusím ukázat, odlišnosti ohrožují přírodní děje. Považuji za důležité zmínit dva základní rozdíly ekonomických a ekologických

pravidel. Odlišný postoj k přírodnímu kapitálu a odlišné chápání limitovanosti komplexního prostoru.

Přírodní kapitál pro ekologii je předmětem všeho dění. Pro ekonomii (zvláště pak pro novoklasické paradigma) je elementem, se kterým se nepočítá do kalkulací. Jak jinak je možné chápat oslavování procesu vyspělých západních ekonomik, který je postaven na drancujícím vztahu k přírodě a jejím zdrojům. Obrazem úspěchu se pro ekonomy stal ukazatel hrubého domácího produktu. S konceptem externalit jako vedlejších produktů ekonomické aktivity, které se nezapočítávají do nákladů na výrobu, přišel ekonom Pigou koncem 20. let minulého století (1928, *The Economy of Welfare*). Ale dnes nese me břímě externalit v podobě zničené přírody a přitom pějeme ódy na ekonomický úspěch a blahobyť.

Ekologické systémy vtěsňávají svůj kolorit cyklické existence do neměnných hranic planety Země, fungování ekonomiky působí jako střela vržená na dráhu. Střela drolicí hranice jí nastavené, deroucí se dál. Odlišný postoj můžeme vyjádřit jako konfrontaci dvou základních geometrických útvarů: kružnice nekonečně obíhající kolem svého středu a přímky rozvíjející se do nekonečna.

„Předpokládat neomezenou produkci v omezeném prostředí může jen blázen a nebo ekonom“, řekl K. E. Boulding, který byl jedním z prvních ekonomů reagující na situaci ekonomické produkce, která zavrhuje meze růstu. Jeho přirovnání současného stavu ekonomiky k ekonomice „kovbojské“, která drancuje neomezené pláně, mi přijde přesné. Boulding volá po změně, po přeměně v jakousi „kosmickou ekonomiku“ (spaceman economy). Kosmická ekonomika jako hospodaření v uzavřené lodi s omezenými zásobami (a s malou šancí úniku).

Zde nelze určit vztah ekonomie a ekologie. Je to kooperace či závislost? Jisté je, že nelze hovořit o vzájemné nesmiřitelnosti a vůbec ne o nezávislosti ekonomického a ekologického světa... Přidejme se k prvotní asociaci ještě jednu... vesmírnou, kde oba zneprátené tábory byznysmenů i ochránců jsou nuceny sdílet společný omezený prostor Bouldingovy vesmírné lodi při jejich kosmické Odyseji. Doufejme, že si uvědomí vzájemnou závislost a začnou spolupracovat. Tedy ekonomické musí být i ekologickým a naopak, jinak neuspěje žádný.

Cíl je přece stejný – nalézt Penelopu...

O Kultu panenské přírody

Ondřej Vašíček, student VŠE v Praze

„Střezme se říkat, že v přírodě existují zákony. Existují jen nutnosti: není tu nikdo, kdo rozkazuje, nikdo, kdo poslouchá, nikdo, kdo přestupuje.“

Fridrich Nietzsche,
Nesmrtelné myšlenky, Aurora Praha 1999, str. 118

Ničí dálnice nebo elektrárna přírodu? V mrtvém vesmíru se nachází (alespoň) jedna planeta, na které vznikl život. Už to byl zásah do tehdejší situace v přírodě, ale i život vznikl v rámci přírodních nutností, tedy z přírody „nevypadl“. Živé bytosti se vyvíjely, diverzifikovaly. Nepřežil každý náhodný výtvar přírody, ale jen ti schopní. Genocida na úrovni druhu byla pro vývoj života na naší planetě typická. Nikdy nikdo nezachraňoval „ohrožené druhy“. Člověk také vznikl díky přírodním nutnostem; žádný tzv. „přírodní zákon“ neporušil a stejně jako mnozí jiní živi tvorové (např. mravenci) mění vzhled přírody svými výtvar. Ničí tedy dálnice přírodu? Nikoli! Dálnice přírodu pouze mění, dálnice JE součástí přírody stejně jako třeba mraveniště.

Někteří lidé si vytvořili mýtus: ideu panenské přírody; jakýsi nesmyslný stav – současnou přírodu bez člověka. Člověka, respektive jeho výtvary pasovali na největší zlo, proti němuž urputně bojují. Toto novodobé náboženství, *Kult panenské přírody*, se stává čím

dál nebezpečnějším. Jeho představitelé trpí pro náboženství typickou chorobou – xenofobií. Strach z cizího, respektive z nového, je u nich typický. Proč by jinak považovali za neetické (a označili za neekologické) využití nových technologií a pokroku, jakým je atomová energie či klonování? Když pálili Galilea, tvrdili: „Kdyby nebyla země středem vesmíru, bylo by to proti Bohu a přírodě.“

Vyznavači kultu panenské přírody mají, podobně jako vyznavači jiných náboženství (hlavně křesťané), tendenci ochraňovat vše slabé a umírající. Opravdová příroda už nespočet genocid na úrovni druhu provedla sama, ale naši fundamentalisté to nevidí (nebo nechtějí vidět?), a tak z našich peněz zachraňují „ohrožené druhy“ a komplikují nám život, když se nějaký brouk postaví do cesty dálnici. Co je mi po nějakém brouku? Mně jde o člověka.

Ve chvíli, kdy ekologická omezení chrání práva, zdraví či majetek jednotlivců, potom s nimi naprosto souhlasím. Práva lidí jsou bohužel to poslední, co by vyznavače kultu panenské přírody zajímalo...

Idea panenské přírody je stejně nedosažitelná jako idea komunistické společnosti už proto, že stojí na naprosto chybných základech. Pokud se někdo pokusí nastolit nějaký „přírodní socialismus“ jako mezi stupeň mezi současností a „dokonalou budoucností“, troufám si prorokovat, že následky budou minimálně stejně katastrofální jako následky komunistického socialismu ve 20. století.

Bída normativní „ekonomie a ekologie“

Tomáš Munzi, student VŠE v Praze

V dnešní době často slyšíme nejrůznější debaty o tom, jak strašně v dnešním světě převládá ekonomický náhled na věc, kdy ekonomické zákony a myšlení businessu bezohledně válkuje vše, co jim přijde do cesty. Říká se, že ekonomie je málo citlivá při vnímání jiných „nemateriálních“ dimenzí života a tím přispívá k tomu, že strašně konzumní a neudržitelný vývoj civilizace je na cestě někde do pekel. Jedním z fenoménů, který v tomto ohledu neustále stoupá na popularitě je tzv. ekologické myšlení, které je bráno jako opravdová záchranná brzda civilizace před čistě ekonomickým a tím pádem neudržitelným rabováním všeho možného neobnovitelného na světě. Dává se tak najevo, že zájmy businessu musí brát nutně v potaz zájmy „non-businessu“, ale hlavně pak „zájmy“ přírody a životního prostředí kolem nás. Celé to pak vyznívá ve smyslu, že právě spor mezi čistě ekonomickým a ekologickým vnímáním světa je právě tím, na jehož výsledku závisí osud naší civilizace a životního prostředí kolem nás.

V tomto článku chci ukázat, že toto pojetí je principiálně naprosto absurdní či přímo katastrofální ve svých bludných výplodech. Tak především, pokud se na to podíváme z principiálního hlediska, potom ekonomie a ekologie v žádném sporu být prostě nikdy nemohou. To, že se to dnes uměle vyvolává, je důsledkem převládajícího pojetí a metodologie obou disciplín. Pokud totiž bereme ekonomii jako vědu zkoumající chování jednotlivců v procesu směnných vztahů mezi lidmi a předmět ekologie jako zkoumání vztahů mezi jednotlivými živými i neživými entitami přírody, pak je nezbytné zmínit, že si obě oblasti zkoumání nesmí v žádném případě činit nárok na jakékoliv hodnotové vyjádření odvozené čistě z ekonomické či ekologické materie výzkumu – a tedy ani na žádné spory. A ačkoliv se tak dnes široce děje, je dobré připomenout, proč obě disciplíny musí být nutně vždy hodnotově neutrální, tedy nenormativní ve svých výsledcích zkoumání. Zdrojem pro individuální hodnotové soudy a od nich odvozené principy soužití mezi lidmi může být pouze metafyzické přesvědčení o světě a na to navazující oblast normativní racionální etiky, morální filozofie a posléze právní filozofie; nikoliv ekonomie, ekologie či cokoliv jiného! Pouze zde lze odvodit principy nezpochybnitelnosti fyzické integrity člověka v podobě jeho individuálních životních a vlastnických práv. Tedy například i princip, že „moje peněženka je moje a tvoje peněženka je tvoje“, který platí v každé slušnější lidské společnosti, kde každý narušitel této zásady typu kapsáře je považován za primitiva!!! A právě i každý ekonom a ekolog musí při svém bádání brát tyto zásady jako samozřejmé a přímo na nich i stavět!

Většinou tomu tak ale dnes není, jako například u normativních „ekonomů“, kteří vyvozují z ryze ekonomické materie nutnost státních zásahů do ekonomiky a tím explicitně hájí roli kolektivního kapsáře. Nevím jestli jim dochází, že se tímto přístupem dostávají na stejný metodologicky hodnotový level „ekonomů“, který by třeba zkoumal jestli „svobodnější“ otroci jsou efektivnější než nesvobodní otroci a podle toho se rozhodoval o míře efektivní „svobody“ pro ně! Nebo třeba „ekonomů“, který by dělal analýzu, zda je při kutání zlata výhodnější otevřít někde nový důl, a nebo na základě jistých statistických výzkumů vysledovat jistou skupinu entit, u kterých lze předpokládat nadprůměrné množství různých zlatých forem – ať už při nich či v čelistech, a které by šlo za jistých okolností kumulovat v nějakém táboře za účelem postupného oddělení všech využitelných forem od dále nevyužitelného zbytku s možností vysoce ekonomického zpopelnění – v kontrastu k nehořlavé hlušině. Či třeba na úroveň „ekonomů“ demograficky počítající udržitelně nezbytnou míru porodnosti a na základě toho doporučovat buď tvrdé sankce pro reprodukční entity při hrozbě neudržitelného přelidnění, nebo naopak patřičně posílit reprodukční motivy při hrozbě neudržitelného vymírání...

S něčím podobným se můžeme setkat i u naprosto převážné většiny všech tzv. „ekologů“ apriori normativně orientovaných – dnes správně nazývaní jako ekologisté. V této souvislosti bych zmínil, že já bohužel žádného skutečného ekologa s nenormativními závěry neznám. Na rozdíl od ekonomie, kde můžeme zmínit rakouskou ekonomickou školu, která snad jako jediná v komplexnější podobě bere lidská a majetková práva jako naprostý apriorně etický základ. U metodologie myšlení tzv. ekologů se totiž klesá na to úplné civilizační dno někde kamsi před poloanimální neandrtálce. Pokud totiž někdo dává jakási „práva“ přírodě či životnímu prostředí, tedy když se čistě lidský atribut humanismu přisuzuje všem přírodním entitám, tak to je úplný konec všeho. To implicitně znamená, že lidé, zvířata, kamení, stromy, nerosty atd. mají „žít“ v jakémsi rovnocenném a „rovnoprávném“ partnerství! To je přímé popření lidské přirozenosti, díky níž vznikla civilizace. Jestliže by příroda měla svá „práva“, pak člověk musel po celou dobu své existence přírodě škodit! – protože jí neustále a správně využívá a přivlastňuje ke svému prospěchu. Tedy člověk je vinen za to, že žije jako člověk!? V tom případě by to znamenalo, že naprostým ideálem by byla čistě „panenská příroda“ bez člověka, který by jí tak nemohl škodit... K tomu snad jedině... chraň nás pánbůh před těmi, kteří by tohoto ideálu chtěli dosáhnout... V této souvislosti ale je

nutné zdůraznit, že dříve než se stal člověk zaslouženým pá-
nem přírody, tak ta krásná panenská Země bez člověka zaži-
la mnohem mohutnější turbulence co se týče biologické di-
verzity či výkyvů teplot apod. Kdepak asi byla tehdy ta
zasloužená „práva“ dinosaurů... a pročpak ta „hodná panen-
ská příroda“ nechránila jejich zasloužené „zájmy“ ...

Jelikož ale vím, že příroda žádné etické zájmy mít nemůže
a moc dobře to ví i většina těch političtějších ekologů, je
dobré naznačit, jaké můžou být jejich nutně ideologické zá-
jmy... Nebudu už dále zmiňovat ty ortodoxnější a animálnější
z nich, kteří svou „cestu zpátky k přírodě“ dávají najevo nejen
způsobem života, ale postupně i vzezřením a pachem... Každý
morální primitivismus, aby vypadal alespoň na první pohled
věrohodně, musí svou „logiku“ věci nějakým způsobem zvě-
dečtit či jakkoliv sofistkovat. Už jen proto, že prakticky každý
ví o kapsářovi, že je zloděj, a nemusí být k tomu nutně inte-

lektuál. Proto je také mnohem obtížnější rozpoznat ideologic-
ké podhoubí kolektivního kapsáře. Pokud totiž už nestačí
„ekonomicko-normativní“ kanály či přestávají postupně fun-
govat k ospravedlnění socialistického přerozdělování, pak
musí nutně intelektuální socky přicházet s novými kanály, jak
zvědečtit popření humanismu individuálních životních a vlast-
nických práv člověka směrem ke kolektivismu. A právě nor-
mativní ekologie se k tomu náramně hodí. Zde už se totiž ne-
musí vymýšlet nějaká nová perverzní sociální „práva“ na
všechno možné i nemožné. Stačí jen přisoudit stávající práva
všem nelidským přírodním entitám, které si přirozeně nikdy
nemůžou uvědomit jaké „cti“ se jim to dostalo, a ponížít tak
člověka na úroveň živočicha, který se má pokořovat před pří-
rodou. To už ale není cesta přes materialismus a fašismus
směrem ke kolektivismu. To je cesta přes animalismus smě-
rem ke kolektivismu... a k tomu už opravdu není co dodat...

Pochod za kapitalismus

Michael Hynšt, student VŠE v Praze

**V neděli 7. 12. 2003 ve 14:30
před sochou sv. Václava na Václavském nám.**

Pochod za kapitalismus je akcí jednotlivců, kteří se chtějí po-
stavit za své právo na svobodný život, za možnost realizovat to
nejlepší v nich, a kteří se nebojí říci, že myslí kapitalisticky.
Nejedná se o žádnou „veřejně prospěšnou“ akci ani primárně
o akci proti něčemu – Pochod za kapitalismus je pochodem za
hodnoty, na kterých fungování kapitalismu stojí – za rozum, za
cíl, za sebevědomí. Jinými slovy, Pochod za kapitalismus je ur-
čen pro lidi, kteří nejsou uctívající smrti, ale života; pro ty, kteří
neničí výlohy, ale vytváří je a jsou na to náležitě hrdí.

Hlavní organizátor celosvětové akce Pochod za kapitalismus
je australská nezisková instituce Prodos (www.prodos.com).
Většina velkých měst po celém světě Pochod za kapitalismus
pořádá. Pochod za kapitalismus může být brán i jako příjemná
procházka Prahou.

Kapitalismus je jediným politickým systémem, který je zalo-
žen na individuálních právech a na ústavou omezené moci stá-
tu, jehož jedinou funkcí je tato práva ochraňovat. Není pravda,
co říkají mnozí etatisté, že kapitalismus přináší chudobu a bídu.
Ať se podíváme na jakýkoliv příklad z historie, tak platí a plati-
lo, že čím více byla země kapitalistická, tím bohatší byla.

Je smutné, že když se podíváme na svět kolem sebe, není
nám příliš do smíchu. Žijeme ve smíšené ekonomice, kde je stá-
le mnohými pokládán komunismus za ideál a kapitalismus za
nutné zlo. Je málo těch, kteří otevřeně řeknou, že kapitalismus
je morální a praktický. Je však mnoho těch, kteří to potřebují
slyšet, protože bez vědomí správnosti jednání se žije velmi

těžce. Tím nechci říci, že by se lidé měli účastnit Pochodu za ka-
pitalismus proto, aby nezištně pomohli ostatním, protože ka-
pitalismus je založen na etice svobodného obchodu, tedy na dá-
vání hodnoty za hodnotu. To je principem dobrovolné směny,
tedy trhu. Na kapitalisty je často nahlíženo jako na vykořisťova-
tele, ne jako na tvůrce hodnot, kteří svým umem něčeho do-
sáhlí. Peníze jsou považovány za kořen zla. Od podniků se očē-
kává „společenská zodpovědnost“ a majitelé jsou v dělení zisku
podle některých až na posledním místě. Solidarita je podle sou-
časných měřítek státem vynucený čin, nikoliv dobrovolná po-
moc. Antimonopolní zákony penalizují úspěšné a schopné, pro-
tože jsou úspěšnější a schopní. Obecně bychom mohli říci, že jde
o nenávisť k dobru, protože je dobrem. Našli bychom tisíce pří-
padů, kdy dochází ze strany státu k obudným a trestuhodným
zásahům do lidské svobody. Ty nepřestanou, dokud lidé budou
považovat kapitalismus za praktický, avšak nikoliv morální,
a pokud si budou plést vlastní racionální zájem s parazitizmem
a žitím na úkor ostatních. Brát bohatým a dávat chudým je
ideál, který je s kapitalismem neslučitelný.

Když neuznáváte kapitalistické hodnoty, máte tu mysticis-
mus místo vědy, obětování se místo vlastního zájmu a pošlapá-
vání individuálních práv místo laissez-faire kapitalismu. Účelem
Pochodu za kapitalismus je ukázat lidem, že je zde někdo, pro
koho jsou kapitalistické hodnoty „svaté“ a kdo za nimi bude
stát. Není to neurčitá neviditelná ruka trhu, která je alfou a ome-
gou kapitalismu, jsou to jednotlivci, tvůrci, je to každý člověk,
který vyznává kapitalistické hodnoty a snaží se je uplatňovat.

Autor je příznivcem Objektivismu. Více na www.aynrand.cz.

Konzervativní očekávání

Stanislav Vejvar, student FFUK v Praze

Není jednoduché škatulkovat konzervatismus. Funguje sice jako označení určité názorové skupiny, ale není jednotvárný (viz názorová pestrost v o. s. MK). Pro zpřehlednění rozlišujeme konzervatismus např. geograficky jako kontinentální a anglosaský, nebo podle kulturního okruhu jako katolický, protestantský, ortodoxní resp. bezkonfesní. Historicky připadá v potaz také předrevoluční a porevoluční dělení (tj. před Velkou francouzskou revolucí 1789). Každý národ s vlastní identitou přirozeně také přispěl k utváření konzervatismu. A tak máme asi tolik konzervatismů, kolik je národů, kultur a tvůrčích individualit pod sluncem. V diskusi není relevantním problémem stanovit jeden závazný, globální konstrukt konzervatismu. Vždyť konzervativci měli vždy pochopení pro různost kultur a zvyklostí. Pročež přáli každému, co jeho jest.

Konzervatismus pozitivně definuje řadu ctností. Víra, naděje a láska jsou první v hierarchii ctností, obsažených v duchovním dědictví křesťanské Evropy. Bez víry nelze najít odvahu k činu, bez naděje nelze přežít psychické ani fyzické utrpení, bez lásky se lidé pobíjí. Proto konzervatismus postuloval obecné uznání těchto (a dalších) ctností, které jsou základem lidského soužití a pocházejí od Boha. Liebscherův sv. Prokop symbolizuje pro konzervativce ono černobílé vidění, které zdůrazňuje bývalý politický vězeň a spisovatel Zdeněk Rotrekl. Prokop Sázavský, který je nositelem významných ctností – pracovitosti (obdělával půdu, mýtil lesy), zbožnosti (upřednostňoval vlastní duchovní růst před kontaktem s lidmi), obětavosti (předcházel všechny v plnění povinností) a lásky (své znalosti předával aktivně ostatním lidem) – drží v jedné ruce zkroceného raracha, personifikaci neřestí, a v druhé ruce hůl jako obranný prostředek proti nebezpečím okolního světa.

Dostupná literatura shrnuje základní rysy konzervativismu.¹ Od pokrokářských proudů se liší svým odporem k moderně. Konzervativci nikdy nepodléhali moderním ideologickým svodům. V jejich myšlení se vždy promítaly pozitivně stanovené hodnoty, které moderní levicový – nikoliv klasický – liberalismus neakceptuje. Pro konzervativce je nepřijatelný hodnotový relativismus. V tomto bodě bývá konzervatismus přirovnáván k organickým myšlenkovým koncepcím, např. k socialismu. Tam, kde však socialismus vnucoval solidaritu pomocí různě stupňovaného násilí, konzervatismus sázel na svobodnou, soukromou iniciativu jednotlivců a lidských skupin, kterými už ve středověku byly rodina, cechy, univerzita, statek, klášter

apod. Konzervatismus nekoncepce sociální pomoc jako státní zásah, ale jako akt lidské dobrovolné vůle, jako praktickou charitas – lásku (ačkoliv se v 19. století charitas změnila v módní altruismus). Jít cestou etatistického donucení by byla sebevražda konzervatismu. V konzervativním myšlení bychom našli zcela jistě řadu styčných bodů s klasickým liberalismem než s levicí. Výraznou shodou obou směrů je úcta ke svobodě jednotlivce, i když liberalismus jde dále při vymezení prostoru individuální svobody, a respekt k nedotknutelnosti soukromého vlastnictví. Svoji reálnou úctu ke svobodě demonstrovali konzervativci v historii nejmarkantněji tím, že dovedli být nezávislí na moderních, někdy podlézavých, jindy brutálních ideologiích. Za to mnohdy platili životem. Příkladem jsou francouzští sedláci ve Vendée, kteří odmítli antiteistickou diktaturu francouzské revoluce. Byli za to hromadně masakrováni režimem, který navenek deklaroval založení lepšího světa demokracie a práv člověka. V moderní době se k těmto obětem řadí např. němečtí konzervativci (př. Fritz Michael Gerlich), které nacisté popravovali za jejich rozhodnou věrnost konzervativním myšlenkám obsaženým v nauce Katolické církve.

Kromě důrazu na zděděné tradice, pozitivně dané hodnoty a náboženství je dalším znakem konzervatismu skepticismus. Konzervativci nevěřili, že na základě zlepšování hmotného stavu lidstva se lidé automaticky stávají lepšími. Oproti revolučním teoriím nedůvěřovali umělým ideovým soustavám. Známé obavy E. Burka z philosophes, intelektuálních původců revoluce. Konzervativci pokládali za nebezpečný také modernismus, kvůli jeho spjatosti s revolucí, která útočila proti osvědčeným institucím, zvykům a praxi. Modernističtí jakobíni nebo ruští bolševici hodlali odstranit starý svět a na jeho troskách vybudovat nový, s novými elitami, novým náboženstvím nebo sekulárním kultem atd. Šlo o revoluci ve všech oblastech života.

Novodobý konzervatismus reagoval záporně na porevoluční mobilizování obyvatelstva, jež je protívou vůči zásadě nechat na pokoji, nechat jít. K politické aktivizaci mas přispěla industrializace, urbanizace a proletarizace lidí, vytržených ze svého původního venkovského prostředí. Nástrojem se staly moderní ideologie, které se na jednu stranu soustřeďovaly na glorifikaci jednotlivce a povýšily ho zdánlivě na nedotknutelné palladium. V opačném případě ideologie vyučily lidské masy k tomu, aby – v zájmu určitého celku – převálcovaly jakýkoliv nárok na individualitu. Čelit rigidním ideologiím znamenalo pro konzervativce nelehký boj. Měli odpor k pouličnímu schůzování a masovým shromážděním, protože nevěřili davu. Postrádali proto podporu mas, kterou měli jejich protivníci. Ani restaurační absolutismus po r. 1815 nevyšel vstříc přirozeným

1/ Nisbet, Robert: *Konzervatismus*. Praha 1993, s. 35–92

potřebám lidí a národů. Konzervativce „z povolání“ Lancknecht Bedřich Schwarzenberg v 50. letech 19. století odsoudil bachovský absolutismus kvůli jeho byrokratickému centralismu a názorově se tak setkal s liberálem Karlem Havlíčkem-Borovským.

Historická zkušenost hrála v konzervatismu důležitou roli. Pokud komunismus jednou zahubil masy lidí pro svoji utopickou vizi „ráje na zemi“ (což bylo oblíbené heslo nejednoho středověkého náboženského blouznivce), pak není nikdy možné tento systém omilostnit. Bez váhy zůstává alibistický komunistický argument, že Stalin ani Gottwald autentický komunismus neuskutečnili. Pokud by se v tomto konkrétním případě uznal nárok na omyl a právo opakovat komunistický experiment, svět by to nemusel přežít.

Možným východiskem pro oživení konzervatismu je neomezovat jej na akademickou diskusi, ale vidět v něm životní styl, alternativní (post)moderně. Jedná se však o cestu úzkou a nepohodlnou, možná jde spíše o *pium desiderium* než o reálnou celospolečenskou „hrozbu“ konzervativní obnovy. Ačkoliv konzervatismus živoří, je zde a čeká na své zhodnocení. Mnoho mladých i starých konzervativců si patrně klade fatální

otázku, jak můžeme konzervativní myšlenky uskutečňovat v našem světě, plném absurdních ideologií operujících s abstraktními a od života odtrženými pojmy, v rovnostářském systému, na jedné straně ateistickém, na druhé plném pseudonáboženských hnutí a novodobé eschatologie, v prostoru „bez zdrojů“, v podivném prostředí, které hlásá jako dogma anonymní, neurčitou náklonnost k lidstvu a ignoruje lásku ke konkrétnímu člověku, rodině, národu, zájmovému či profesnímu oboru? Jistě v našich politických stranách existují konzervativně orientovaní politici. Viditelně konzervativci pracují v různých občanských sdruženích. Výrazně se kupř. uplatňují v hnutí pro-life, které usiluje o ochranu nenarozeného života a brání tradiční pojetí rodiny.

Provádět jakýsi konzervativní apoštolát je zvlášť těžké v prostoru handicapovaném prožitkem komunistické totality, jejíž dědictví chtě nechtě neseme. Nebude jednoduché odpovědět na otázku: Jak konzervatismus ovlivní chod sjednocující se Evropy? Zdá se, že optimistická federalistická koncepce přikročila k plánu vytvořit z Evropy různosti unifikovaný útvar, ne nepodobný státu. Historie opět staví konzervativce před zkoušku. Jak v ní obstojí?

Budeme volit' prezidenta SR

Kristína Podlucká, studentka EU v Bratislavě

Konečně prišiel ten čas a my budeme znova volit' prezidenta. Teda, znova ako znova. Pre mnohých z nás to bude po prvý krát a tak si to chceme poriadne užít. No a práve preto sme si v diároch červeným perom zakrúžkovali 3. apríl 2004 ako deň D. Práve tento deň oficiálne vyhlásil predseda parlamentu Pavol Hrušovský (KDH) za termín prvého kola prezidentskej voľby. Ak ani jeden z kandidátov nedosiahne v prvom kole nadpolovičnú väčšinu hlasov, medzi dvoma najúspešnejšími sa rozhodne v druhom kole, a to presne o dva týždne neskôr 17. apríla. Takže sme si radšej zakrúžkovali červeným perom aj druhý dátum, lebo, čo si budeme hovoriť, možnosť je to viac ako reálna. Ešte celých 21 dní však budeme v napätí a nemom úžase očakávať, kto si trúfa na prezidenta kandidovať a oficiálne potvrdí svoju účasť. Kto sa chce stať prezidentom, musí byť občan Slovenska, voliteľný za poslanca parlamentu a musí dosiahnuť vek 40 rokov. Tá istá osoba môže byť zvolená maximálne dva krát za sebou, čo nie je v krátkej histórii samostatného Slovenska zatiaľ problém. Problémom môže byť nominácia, pretože kandidáta musí navrhnúť aspoň 15 poslancov parlamentu, alebo musí preukázať petíciu podpísanú 15.000 občanmi. Tu sa preukazuje prvá výhoda tzv. stranníckych poslancov, nemusia

vynakladať finančné prostriedky a námahu na petičné akcie, nuž, ale kto chce byť prezident, musí niečo podstúpiť. Oficiálne potvrdení sú zatiaľ ôsmi kandidáti: Ivan Gašparovič, aj napriek tomu, že je pomerne známou postavou, predseda HZD, rozbieha petície za svoju kandidatúru. Asi najznámejším kandidátom je Eduard Kukan, súčasný minister zahraničných vecí, nominovaný SDKÚ. Za jeho zvolenie hovorí úspešné vedenie diplomacie a predstupových rokovaní s EÚ, pomerne vysoká úspešnosť v anketách obľúbenosti ako aj masívna podpora, ktorú môže očakávať vo svojej kampani zo strán koalície. Kukan však nechce nechať nič na náhodu a ako prvý zahájil svoju kampaň. František Mikloško, kandidát KDH, tiež nie je v politike neznámy pojem. Jeho handicapom je však neprítomnosť prvej dámy. Aj Ľubo Roman, člen ANO a súčasný predseda bratislavského územného celku, potvrdil svoju účasť. Z nezávislých kandidátov je to Mikuláš Horváth, ktorého navrhlo 5 rómskym politických strán, Alena Schopperthová, ekonómka a výtvarníčka, Stanislav Bernáth, súčasný primátor Martina a podnikateľ Július Kubík. Aj napriek tomu, že medzi týmito kandidátmi môžu byť silné osobnosti, ak nemajú podporu žiadnej strany, budú len ťažko zabezpečovať dostatočne údernú kampaň na celoslovenskej úrovni. Definitívne svoju účasť nepotvrdil, ani nevyvrátil súčasný prezident Rudolf

Schuster, ani Vladimír Mečiar. Práve jeho kontroverzná osobnosť do veľkej miery ovplyvní, na koľko slobodné voľby nazaj budú. Možno to znie paradoxne, ale pri poslednej voľbe sa ľudia viac rozhodovali proti nemu, než za niekoho konkrétneho. Dalo by sa povedať, že pred necelými 5 rokmi sa občianska spoločnosť vzbopila a proti Mečiarovi bol každý kandidát dobrý. Určitým handicapom je aj komunistická minulosť niektorých kandidátov, aj keď sa to všeobecne toleruje u voličov, v zahraničí to kazí imidž. Zatiaľ má najvyššie preferencie Eduard Kukan, mnoho voličov sa nazdáva, že vzhľadom na prevažne reprezentatívnu funkciu prezidenta je jeho diploma-

tická minulosť viac než dobrým predpokladom na dôstojné zastávanie prezidentského úradu a budovanie dobrého mena Slovenska už v Európskej únii.

Veľkou výhodou nášho priameho volebného systému je, že v druhom kole vyhrá ten kandidát, ktorý získa väčší počet hlasov platných hlasov zúčastnených voličov, a tak najneskôr 17. apríla bude rozhodnuté a ušetríme si nekonečné ťažobovanie a predvolebné „tanečky“. Len dúfajme, že nový prezident, ktorého funkčné obdobie začne 15. júna, bude predstavovať hlavu štátu, na ktorú budeme môcť byť hrdí a na našu prvú prezidentskú voľbu budeme spomínať v dobrom.

Několik postřehů k Iráku

Stanislav Vejvar, student FF UK v Praze

Irácká kauza je provizorně (vy)řešena americkou intervencí. Konflikt však nadále doutná a každodenně vybuchuje, když protiamerický odboj podniká násilné akce proti okupačním vojákům. Problém tedy Američané nemají zvládnutý.

Nechci se přit o to, jestli máme jako západní evropská společnost blíž k USA (A) nebo k islámskému arabskému světu (B). (A je správně). Ani nemám v úmyslu zpochybňovat nebezpečnost islámského fundamentalismu a špatnost Saddámova režimu. Starý kontinent získal nedlouho po vzniku islámu krutou zkušenost s tímto militantním systémem, který r. 711 vstoupil poprvé do Evropy od Pyrenejí, aby si náš světadíl podrobil násilím. Narazil na rozhodný odpor Evropy, sjednocené tehdy znamením kříže.

Můžeme tvrdit, že Saddámův Irák byl islamistickou zemí? Nemůžeme. Byl to stát sekulární, v němž nebylo životně důležité vyznávat islám. Jako v každém diktátorském režimu bylo nutné prvořadě poslouchat státní vedení. Náboženské vyznání bylo druhotné. Např. ministr zahraničí Iráku Tárik Azíz byl chaldejský katolík, člen starobylé východní křesťanské církve. V zemi žije křesťanská minorita, čítající 600 000 lidí. Přes všechno, co o Saddámovi Husajnovi víme, byl tento politik nejtolerantnější ke křesťanskému vyznání ze všech arabských státníků. Přesto, že křesťané tvoří jen 3 % obyvatel, byli v saddámovském Iráku křesťanští lékaři, inženýři a architekti zastoupeni více než 20 %. Islám nepředstavoval v Iráku všemohoucí sílu. Náboženská tolerance zde byla vyšší než v proamerických arabských státech (Saudská Arábie, Kuvajt). Jen pro srovnání: třináct křesťanů strávilo r. 2001 Vánoce a Nový rok v saudsko-arabském vězení, neboť se zjisti-

lo, že slaví vánoční svátky podle křesťanského náboženství. Praktikování nemuslimských náboženství je v Saudské Arábii zločin. V Iráku za bývalého režimu byla ostatní náboženství nechávána na pokoji.

Saddámovo odvolání na islám byl taktický tah. Islámu použil v krizové době jako účelový instrument, kterým hodlal u arabských států vyvolat vlnu solidarity s Irákem. Jak se ukázalo, odvolání na islám Saddámovi nepomohlo. Jelikož je sám ateista, nelze se divit, že na jeho „islamistickou“ propagandu skuteční mohamedáni nereagovali.

Přes to, co víme o islámu, si myslím, že není možné vnucovat někomu svůj způsob života a vlády, jak to dělají Spojené státy. Chovám skepsi k tomu, že je možné, aby evropský či americký typ demokracie byl efektivně zaveden v Iráku, a ještě k tomu násilím. Stejně my bychom nechtěli, aby Evropě byla vtisknuta islamistická absolutistická vláda. Sekulární Irák byl autoritářským, jedné osobě podřízeným státem. V této části světa tím nevybočoval z normálu. Oblast Blízkého a Středního východu, včetně Iráku, je historicky spjata s orientálním despotismem. Zdejší státní tradice je diametrálně odlišná od evropského či amerického způsobu vládnutí. Toto paradigma je vhodné mít na mysli.

Jak trefně poznamenal Dalibor Roháč ve svém článku o proměnách americké pravice, autentickou konzervativní vlastností americké politiky byl vždy izolacionismus. Vyjadřoval nechuť Američanů zaměstnávat se mezinárodními problémy a platit je. Podle této zásady je dnešní vojenská angažovanost USA ve světě v rozporu s klasickou konzervativní a libertariánskou tradicí americké pravicové politiky.

Potraty: Realita vs. etika

Lukáš Kovanda, student IES FSV UK v Praze,
místopředseda MK Praha

V poslední době se v souvislosti s návrhem protipotratového zákona pánů Karase a spol. již poněkoličtější rozbíhá debata o interrupcích. Ano či ne? Je to vražda nebo pouhý chirurgický úkon? Tyto otázky nemají z hlediska etiky jasnou a správnou odpověď, mohou být vhodným tématem pro hodiny rétoriky, nikoliv však pro reálný život. V realitě je řešení jednoznačné, ač to možná někoho překvapí. Realita se ne vždy řídí etikou, zejména je-li to pro ní krajně nevýhodné.

Morální klima naší společnosti je relativně tolerantní, nežijeme v Saudské Arábii, ani v Íránu. Je tolerantní i vůči potratům, a to poměrně zřetelně. Žádný restriktivní zákon nemůže toto klima významným způsobem změnit, může změnit jen prostředky, nikoliv cíle. Neříkám, že odpůrci potratů nemají pravdu, neříkám ani, že pravdu mají. Pravda je taková, že pokud by jimi prosazovaný návrh prošel, potraty se stanou nelegálními, budou potírány a budou trestné, ale nebudou vymýceny. Krádež či vražda jsou také trestné, a přesto jsou stále přítomny. Jaké budou důsledky delegalizace potratů? Na scénu opět vstoupí anděličkářky, potraty se nebudou provádět v nemocničních zařízeních, ale pokoutně v obydlích různé pověsti a různé úrovně hygieny.

Majitelé soukromých klinik na Severní Moravě by mohli vyprávět, jaké procento jejich klientely tvoří Polky dožadující se interrupčního zákroku. Právě v Polsku zejména silná katolická lobby prosadila zákaz potratů, a tak toto procento jistě nebude zanedbatelné. Lidé si vždy najdou cestu, jak omezení obejít, a čím tolerantnější společnost, tím je to snadnější a méně frustrující.

Mám opět dojem, že se debata vede hlavně na filozofické a etické úrovni, a to není optimální přístup. Musíme především zkoumat dopady na reálný život mladých žen a jejich rodin a potažmo celé společnosti. Troufám si tvrdit, ačkoliv nejsem vyložený příznivec ani jednoho z řešení, že tato restrikce bude mít ve velké míře převážně negativní dopady. Budou sice

uspokojeny etické či morální potřeby jisté části populace, daleko více jedincům to však v dlouhodobém horizontu přinese sociální, zdravotní, rodinné či právní problémy, které je budou frustrovat, což se bude negativně odrážet v celé společnosti. Chápu argumenty obou znesvářených stran, na straně obhájců potratů je však významný faktor – lepší odhad budoucí reality. Právě z důvodu nikoliv filozofického, etického či moralistního, ale z důvodu prosté znalosti reality a chování lidí v ní považují neschválení tohoto omezujícího návrhu za jediné rozumné.

Pan Neruda a paní Karolína

(podpovídka malostranská)

Štěpán Kučera, student gymnázia v Jablonci nad Nisou

1.

„Pan Ryšánek a pan Schlegl. Ti dva se nemohli ani cítit. Oba seděli vždy odvráceni od okna a tedy napolo také odvráceni od stolku i od sebe a dívali se na kulečník; k stolku se obrátili, jen když se chtěli napít nebo dýmku si nacpat. Jedenáct let již zasedali tak den co den. A po těch jedenáctech let nepromluvíli na sebe ani slova, ba ani si jeden druhého nevšiml.“

2.

21. března 1875 večer na Malé Straně přišlo. Neruda poslouchal kapky řinčící v okenní tabulce jako hřebíky mu do rakve. Praha stověžatá jindy tak poetická měnila se v ohromná ústa plná špičatých zubů a páchlo z těch úst po kanálech. Neruda se bál, že ta ústa ho dnes večer rozdrťí a spolknou.

„Zase se užírá,“ naklonil se pan Schlegl k panu Ryšánkovi a rychle se ohlédl, jestli ho Neruda neviděl. Už jedenáct let ti dva seděli vedle sebe v hospodě U Štajniců a mohli spolu promluvit jedině, když Neruda nedával pozor. „Zase myslí na paní Johanku,“ šeptl pan Ryšánek a dál dělal jakoby nic.

Když se Neruda seznámil s Karolínou Světlou, tehdy ještě Johannou Mužákovou, byli pan Ryšánek a pan Schlegl pouhou črtou, nápadem naškrábaným na rubu jakéhosi vlasteneckého letáku, zmuchlání v autorově náprsní kapse. Neruda, vzpomínal pan Ryšánek, tehdy chodil k Mužákům pomáhat paní Johance s tvůrčím psaním a Mužák byl rád, jakou ušlechtilou zábavu si jeho mladá žena našla. Rukopisy na Nerudově stole naklonily listy a se zájmem nasloučaly.

„Johanko, ta vaše povídka se mi moc nezdá,“ napodobil pan Ryšánek Nerudovu dikci, „je to takové zdlouhavé, únavné.“

„Ale Jene,“ odpovídal mu pan Schlegl, „jsou v tom myšlenky, úvahy, nemá to být žádná operetka.“

„Text musí žít, dýchat, musí plynout, aby se líbil... je to prostě špatně napsané.“

„Anebo špatně přečtené!“, odsekla Johanka k upřímnému pobavení celé hospody U Štajniců. „Anebo obojí,“ řekl smířlivě Neruda a přisunul si židli blíž. „Jene – ne, Mužák spí vedle v salóнку...“ Nerudovi o literaturu zas tolik nešlo, smál se pan Schlegl, ale jen tak bokem z paní Johanky vychoval skvělou spisovatelku... byla to taková jeho Světlá stránka...

Neruda přišel ke stolu, dotčeně škrtl bujaré veselí v hospodě U Štajniců a napsal důstojné ticho. Dnes večer chtěl poslouchat jen řinčení hřebíků v okenní tabulce.

3.

Není to pravda, že by z Johanky něco vychoval (Neruda vrhl na pana Schlegla krátký pohled), ona byla spisovatelka od pána boha, spíš lidsky jsem na ni měl trochu zapůsobit... Skončila se mnou bez jediného slova, jedinou řádku mi nenasala, žádný vzkaz... Je to už dvanáct let a pět měsíců, ale když večer prší, pořád to ještě trochu cítím... Otevřel si knížku a láhev rumu, aby tolik nepršelo.

Někdo klepal, to bude Arbes. Neruda přešel místnost, vzal za kliku, ve dveřích stála Johanka a pan Ryšánek na chvíli přestal dýchat.

...

„... Johanko... Karolíno... ty... vy... co...“

„Jedu do Podještědí,“ řekla, „Mužák dnes zůstal doma, snad reuma nebo co ho to zas chytlo, chtěla jsem tě vidět aspoň na pár minut. Pozveš mě dál, nebo se budeš ještě chvíli koukat, jak moknu?“ Její uštěpačnost udusila Nerudu plného vzrušení a překvapení, který se na pár vteřin rozhořel pokojem. Pozval ji dovnitř vyhaslým už hlasem stárnoucího muže, jakým poslední dobou mluvil čím dál častěji.

„Pojď dál. Posad' se. Dáš si něco k pití?“

„Co mi můžeš nabídnout?“

„Rum.“

„Nedám, děkuji.“

„Četl jsem Vesnický román, docela pěkné.“

„Četla jsem Knihy veršů, nápodobně.“

Snad si nebudou teď povídat o knížkách, řekl si pan Schlegl.

„Snad si nebudem teď povídat o knížkách,“ řekla Karolína.

„Hodně prý jezdíš na venkov,“ zvolil únikové téma Neruda, nechtěl o tom začít první.

„Ano, do Světlé v Podještědí... líp se tam dýchá, ve všech smyslech toho slova.“

„...Světlá... polepšila sis, s tím pseudonymem,“ řekl Neruda, „jméno Mužáková bylo pro ženu něco jako třeba Kozina pro muže.“

„Zato ty jseš pořád stejný neruda!“, odsekla Karolína a zvedla se k odchodu. Nečekala jsem omluvy ani výbuchy vášně, ale aspoň snad... To co v něm bylo těch pár vteřin, když otevřel dveře... Jedu za ním přes celou Prahu, po dvanácti letech a pěti měsících... nocí jako zlodějka... „Jenom jedno mi řekni, pročs neodpověděl na můj poslední dopis?“

„Jaký dopis?“, vykřikli Neruda i pan Ryšánek s panem Schleglem. „Žádný jsem nedostal.“ Mnohem později, když se pan Ryšánek a pan Schlegl v jednom regálu státní kni-

hovny seznámili se svazkem vydané korespondence Nerudy a Světlé, dozvěděli se z doslovu, že dopisy mezi oběma litráty donášela osoba, která současně donášela pražským ochráncům morálky a ctnosti. Ti rozhodli nedoručit poslední dopis a tím definitivně zpřetrhat všechna hříšná pouta Jana Nerudy a Karolíny Světlé. Johanka si lokla rumu.

„Psala jsem ti tenkrát, že bych to v Praze nevydržela... Zdálo se mi... když jsme šli po dláždění, že i ty kočičí hlavy mají uši... a Mužákovi to nakonec došlo... vlastně, došlo mu nepodepsané udání. Přemýšlela jsem, pročs mi neodpověděš... trápilo mě to.“

„Trápení... Kvůli mně? Všechno jsem oplakal, zase se osvěžil... tohle bych Johanko, tohle bych nepřežil.“

„Jen dál.“

„To už je všechno, dál už mě nic nenapadá.“

„Ale je to pěkné, to si někam napiš...“ Neruda si přisunul židli blíž.

„Jene – ne.“

„Johano – ano...“

Někdo zaklepal a pan Ryšánek leknutím převrhl sklenici. Vylité pivo rozpilo několik písmenek. „To bude Arbes,“ vzdychl Neruda. Přešel místnost, vzal za kliku, ve dveřích stála jedna z ochránkyň morálky a ctnosti a Johanka na chvíli přestala dýchat. Docela mladá a nehezka dívka to byla a v tom dešti vypadala ještě ošklivěji. Zapištěla, že se to všechno ví a řekne a zmizela do tmy, odkud otevřenými dveřmi zavanuly kanály.

...

„Asi bys měla jít,“ řekl Neruda vyhaslým už hlasem stár-noucího muže, jakým poslední dobou mluvil čím dál častěji.

Karolína mu podala ruku na rozloučenou a Johanka se k němu přitiskla, přesně jak se to píše v knížkách. Přemýšleli, co si říct, nejspíš tušili, že to bude to poslední, co si v životě řeknou. Nějaký verš... Něco vzletného... Nakonec řekl, „kup si pozitří Národky,“ a ona, zmatena, řekla, „koupím,“ a pak šla.

Neruda skočil ke stolu, popadl Pana Ryšánka a pana Schlegla s několika písmenky rozpitými pivem, popadl tu tichou smutnou povídku, co už tolik let čekala na dopsání. Tu povídku o dvou starých přátelích, kteří se na celou věčnost rozkmotřili z nesmyslné ješitnosti, vzal pero a políben múzou začal psát usmířením. Na okno bubnoval deštěk, lehce, jako ženské prsty, a když na Nerudu přišlo ráno, byla Praha zas poetická.

23. a 24. března 1875 si Karolína Světlá ve Světlé v Podještědí poslala pro Národní listy. Ve dvou dílech tam vyšla první z cyklu Povídek malostranských a pan Ryšánek nikdy nepřestal tvrdit, že když ji četla, zastesklo se paní Karolíně naposledy po Praze.

4.

„A od té doby mluvili pan Ryšánek a pan Schlegl u třetího stolku spolu.“

The Situation of Small and Midsized Businesses under Control of Social Democrats

While the Social Democrats have led the Czech government, the situation of small and midsized firms has become significantly worse. The problem is that the social democratic government is extremely incompetent and disconsolate to tax big corporations in the Czech Republic so they must hassle smaller firms. Social Democratic government is unsuccessfully trying for the revitalization of these corporations, which they have not privatized on time. It seems that this government has not understood what the engine of the healthy economic system is. The small and midsized firms basically run the system and in the sense of employment are more important than the few big corporations.

The business environment is getting more uncomfortable thanks to the rise of bureaucracy, the power of white-collars, and like any other social system, the corruption. With growing bureaucracy the conditions for businesses are changing and it is becoming impossible for small businesses to make any future plans, such as expansion. Furthermore, the Social democratic government does not support the education for the young like for the adults. The outcome of this acting is the decline of business potential in management of small and midsized firms resulting in a decrease of the whole potential business level in the Czech Republic.

Finally, the Social Democrats should recognize that high tax rates act as a disincentive to economic development and they must stop to disparage tax cuts for small and midsized firms. The government should find some solutions such as stimulation of the business sector by radical tax cuts because high taxes lead to the rise of grey economy. In conclusion, the major problem of the Social Democrats is not what they have done, but what they have not done at all. Should we not have a government, which does something for the healthy economy, and does not bother important segments of the system?

Linda Hradilová,

studentka Anglo-American University v Praze

Poslední páska

Dne 16. října se v Národním divadle uskutečnila premiéra představení *Poslední páska*. Protože by samotná divadelní hra Samuela Becketta pokryla pouze padesát minut, vznikla myšlenka vytvořit celovečerní kompozici činohry a jejího hudebního ztvárnění od Marcela Mihalovičiho. Jde tedy o koprodukcí činohry a opery, o dvojí provedení téhož díla, které je zároveň světovou premiérou a světovým unikátem, pokud jde o způsob prezentace.

Hru nastudoval činoherní režisér Michal Dočekal. Postavu Krappa ztvárnil Josef Vinklář v činoherní části představení a Ivan Kusnjer v části operní. Jedná se o divadlo jednoho herce, který vystupuje na otevřené, téměř holé scéně, sedí za stolem a po letech poslouchá záznam z pásky. Páska má v podstatě funkci deníku. Krapp rekapituluje svůj dosavadní život. Dívá se na něj s ironií, sarkasmem a kritičností. S některými svými dřívějšími stanovisky se s odstupem času již neztotožňuje a odmítá je.

Mohlo by se zdát, že půjde o představení, které diváky jen obtížně zaujme a udrží jejich pozornost. Opak je však pravdou. Josef Vinklář ztvárnil postavu Krappa opravdu mistrovsky. Přestože je v první části představení na jevišti úplně sám, dokázal celých padesát minut udržet zájem publika. Druhá část představení je živější, vystupují v ní oba protagonisté a dochází tak k prolínání činohry a opery.

Otázkou je, pro jaké cílové publikum je tato inscenace určena. Mihaloviči, který vycházel z předlohy Samuela Becketta, vytvořil jakousi kvazioperu, která se od klasického pojetí opery do značné míry odlišuje. Je tedy zcela možné, že milovníci opery budou zklamáni. Vzhledem k tomu, že ústředním tématem dramatu je osamělost ve stáří, může být sporné, zda tato inscenace osloví mladé lidi. To jsou možná také důvody, proč toto představení nebude nejspíše jednotně přijímáno širokým okruhem kulturní veřejnosti. Nepochybuji však, že si své publikum najde. Mě osobně se představení velice líbilo.

Michaela Rothová,
studentka DAMU v Praze

Rozhovor s Josefem Vinklářem

(Dne 29. října 2003 jsem se v Národním divadle sešla s hercem Josefem Vinklářem, který mi poskytl rozhovor.)

Co si myslíte o inscenačním pojetí Beckettovy hry *Poslední páska* jako koprodukce opery a činohry?

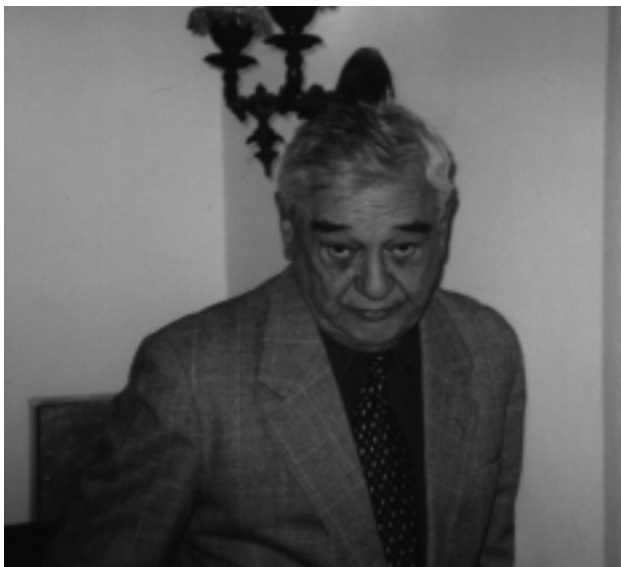
To je pro mne samozřejmě velmi těžká otázka, protože jsem příliš silně a intenzivně zaujatý. Já si myslím, že ten pokus v každém případě stál za to. Je to něco, co se s Beckettovým dílem ještě nikdy nikde ani v Evropě ani ve světě nezkusilo. Od Michala Dočekala to byl velmi odvážný krok. V obou případech se sice jedná o hru, která by možná žádala komornější prostředí, Mihalovičiho hudba však vyžaduje větší prostor, protože je komponována pro padesátičlenný orchestr.

Jaký máte názor na experimentování s klasickými hrami?

To bývá považováno za otázku vkusu. Je tomu tak ovšem pouze zdánlivě. Já si myslím, že inscenačně v některých případech i textově zasahovat do autorů, jako je třeba Shakespeare nebo Čechov není potřeba, protože oni byli dostatečně chytrí, aby věděli, proč to napsali takhle a ne jinak. Modernost autorů a jejich myšlenek je uložena v jejich textech. Hamlet bude moderní hra vždycky a vůbec k tomu nepotřebuje textasky a tričko. Dokonce mám mnohdy dojem, že mladá generace se při takových úpravách nedozví, jak vlastně vypadá renesanční kostým. Když už se rozhodnu hrát tohoto autora a tuto hru s těmito myšlenkami, asi jsem si ho vybral proto, že doufám, že něco sděluje. Mechanické oslí můstky pro přesahování z doby do doby mi připadají hrozně zjednodušené a laciné. Taková extravagance pro nic.

Co si myslíte o některých nových prostředcích, jak oživit divadelní představení, jako je například nahota na jevišti?

To je problém estetického pohledu na svět. Já si myslím, že může existovat nahota v umění, jako existuje v sochařství nebo v malbě. Nejsem si jist, jestli to divadlo potřebuje a jestli je to element nezbytný. Myslím, že nahota je něco, co když slouží jako umělecký artefakt, tak je to krásné, ale v živé podobě to patří do kategorie vztahu dvou lidí, kde je v nahotě dovoleno všechno, protože tam se jedná o jinou kategorii krásna, než je estetická hodnota krásy třeba na jevišti. Je něco jiného, když se díváte na akt třeba sochaře Rodina a něco jiného je, když na jevišti chodí

mladík, jako jsem to viděl v jednom představení, který má na přirození francouzskou trikoloru a tvůrci inscenace si myslí, že tím udělají zajímavější prostředí francouzské revoluce. To je, podle mého názoru, velice podbízivé. Ale samozřejmě se v tom můžu mýlit, protože si myslím, že může existovat celá řada lidí, kteří dělají divadlo, a kterým to buď nevadí, nebo jim to vyhovuje, nebo to dokonce vyhledávají. Já proti nim nic nemám, ale takové divadlo bych dělat nechtěl. To je dáno samozřejmě také tím, že mi je tolik let, kolik mi je. Má to však existovat jako ojedinelá výjimka a mělo by to být vždycky smysluplně ospravedlnitelné. Že by z toho měl být princip, že se tímto stane divadlo přitažlivější, to si prostě nemyslím.

Myslíte si, že představení *Poslední páska* by mohlo oslovit mladé lidi?

Já si myslím, že divadlo vůbec by mělo, nebo mohlo oslovit mladé lidi. V případě, že se jedná o tak geniálního autora, jako je Samuel Beckett, tak by je to rozhodně mělo oslovit a v případě, že je to neosloví, tak by měli spíš přemýšlet oni sami o sobě. Beckett patří k tomu největšímu, co existuje v literatuře v poválečném období. Podle mě je to jedno z největších děl moderní dramatické literatury. Představení *Poslední páska* nemůže být pro široké lidové divácké masy v tom dobrém slova smyslu. K vnímání toho textu je potřeba určitá intelektuální úroveň a je úplně jedno, jestli je to intelektuální úroveň mladého člověka, staršího člověka, nebo starého člověka, který si ještě velmi dobře živě pamatuje dílo Becketta, nebo Becketta, z doby, když ještě tento autor žil.

Beckett je autor, který se nikdy moc nezabýval psychologií člověka, jako individua. On se zabýval člověkem. Díval se na to, co člověk a svět, co člověk a ves-

mír, co člověk a všechno kolem. Proto mají jeho hry v pozitivním smyslu existenciální dopady. Přitom stavba charakteru člověka je neuvěřitelně přesná. On opravdu zná lidi a pracuje až s bravurním detailním povahopisem, řekl bych až živočichopisem. Témata, kterými se jeho hry zabývají, přesahují třeba jeden lidský život nebo jedno období lidského života. Vyžaduje jistou kultivovanost diváka, aby věděl, o čem to je.

Beckettova hra *Poslední páska* je o krásném zážitku, který vydrží po celý život. Jaký je ten Váš nejkrásnější zážitek?

V každém období lidského života je ten zážitek trochu jiný. Kdybyste se mne na to ptala například v roce 1955, tak bych vám řekl, že ten největší zážitek byl, že se mi narodil syn, kdybyste se mne na to ptala, dejme tomu, kdyby mi bylo jednou tolik, tak by ten zážitek byl třeba úplně jiný. A když se mne na to ptáte teď, tak to je zážitek, spojený s tím, že jsem byl určitou dobu na druhém břehu. Byl jsem nemocný. Myslel jsem, že už nic nebude a přemýšlení v těch dnech se mi scvrklo na dvě myšlenky, nebo na dvě přání, aby byly moje děti zdravé a abych si ještě někdy zahrál. Nemohl jsem tehdy hrát *Rok na vsi* v Plzni, kde byla přehlídka současného dramatu. Pak pro mne byl zážitek, že jsem za dva měsíce stál na jevišti a to představení hrál. Někdy ten zážitek může být úplně jiného druhu. U postavy Krappa, je to tak, že on měl ohromně bohatý bouřlivý život. V postavě Krappa jsou Beckettovy autobiografické prvky. U Krappa je tím zážitkem to, že ležel s dívkou na loďce a tisknul se obličejem k jejím řadřům. To byl pro něj ten největší zážitek, o kterém ví, že už se nikdy nebude opakovat.

Sledujete své mladé kolegy herce? Myslíte si, že se mezi nimi najdou takové herecké osobnosti, které by nahradili některé herecké osobnosti vaší generace?

Určitě. Někdo říká, že tak, jak to bylo za starých časů, to už nikdy nebude, že takoví herci už nikdy nebudou. Je to dáno spíše určitou generační nostalgií.

Co byste poradil mladým začínajícím hercům?

Já nechci vypadat jako starý strejda, který radí mladým. Já si vždycky vzpomenu na to, co říkal Werich – že neví, co by měli dělat, ale ví, co by dělat neměli. Například by neměli svůj talent zahodit nebo ho rozdrobit. Je mi líto, když herci s talentem dělají jen dabing nebo reklamu. Taky si myslím, že všechno úsilí by nemělo skončit tím, že někdo udělá přijímací zkoušky na DAMU, nebo na hereckou konzervatoř.

Michaela Rothová, studentka DAMU v Praze

Koncert Robbieho Williamse

V úterý 4. 11. 2003 se v Praze konal už tři měsíce předem beznadějně vyprodaný koncert Robbieho Williamse.

Jako předskokanku si britský zpěvák vybral černošskou zpěvačku Skin, která během 30 minutového vystoupení všechny příjemně naladila.

Několik minut po jedenadvacáté hodině se rozevírá opona, na pódiu je nastoupena mnohočlenná kapela, po chvíli se objevuje Robbie a sklízí obrovský potlesk. Hraje téměř dvě hodiny, včetně dvou písní jako předdavek. Vystříhne všechny své pecky. Asi největší zážitek z koncertu měla blondatá fanyнка, kterou zpěvák vyzval na podium, pár minut s ní tančil, sáhl jí na zadeček a dlouze se s ní políbil...

Snad všechny ženské začaly pištět, asi jí záviděly... také bych s ní měnila.

I mužská část publika si přišla na své. Robbie měl po boku čtyři krásné tanečnice, které nenechaly chladného snad žádného chlapa. Na mě osobně udělal koncert obrovský dojem. Chodím téměř na všechny koncerty zahraničních hvězd, ale troufám si říci, že toto byl můj největší hudební zážitek za posledních několik let. Už se nemůžu dočkat, až bude Robbie opět koncertovat v Praze.

Ivana Škopíková, studentka TU v Liberci

Demonstrace k 17. listopadu

Dne 17. listopadu 2003 uplynulo 14 let od brutálního zásahu komunistické moci proti pokojné demonstraci studentů na Národní třídě.

V den tohoto památného výročí uspořádali Mladí konzervativci a Junior klub křesťanských demokratů společnou vzpomínkovou demonstrací netradičně, nikoliv na Václavském náměstí, nýbrž před sídlem ÚV KSČ(M) na třídě Politických vězňů. Obě organizace chtěly nejen vzpomenout události před 14 lety, ale i upozornit na narůstající vliv KSČ(M).

Demonstrace se zúčastnilo odhadem 30–40 lidí, za účasti zpravodajských týmů všech českých TV, ČTK a novinářů z různých deníků. Na demonstraci byla přečtena Listopadová výzva obou organizací a minutou ticha uctěna památka obětí komunismu na celém světě. Poté se účastníci spontánně odebrali k památníku 17. listopadu 1989 na Národní třídě, aby zde položením květin a zapálením svíček uctili oběti policejního zásahu před 14 lety.

Reakci komunistů, prostřednictvím jejich tzv. žurnalistických hvězd v bolševickém plátku Haló noviny, na demonstraci zatím neznáme. Pouze soudruh místopředseda Vojtěch Filip nám přes televizní obrazovku vzkázal, že bychom místo demonstrování měli spíše diskutovat, když jsme mladí. Já se rozhodně diskusi s nikým nebráním, ale s tímto arogantním pánem, pardon soudruhem, rozhodně chuť diskutovat nemám, myslím, že by nebylo o čem. Vy snad ano, milí čtenáři?

Davor Kahofer

Anketa s novými členy MK Praha

1. Co se Ti líbí na MK?
2. Motivace ke vstupu.
3. Splněná očekávání.
4. Jaká akce se Ti líbila a proč?

Davor Kahofer

1. Hezké členky, samozřejmě, současné i budoucí. I když slečny z Kalouskovy mládeže (tedy JKKD) také nejsou k zahození. Také pěkný a dobře vybavený bar ve Zborovské. Jinak se mi na MK líbí, že se jedná o pravicovou politickou organizaci mladých lidí, kterým není lhostejný osud této země. A samozřejmě Informační týdeníky pana předsedy Kotuly – vážně uvažují, že si je nechám svázat po ročnících.

2. Viz první a třetí věta odpovědi na otázku č. 1. Také ale, zájem o politické dění, možnost setkávat se se zajímavými lidmi. Být v úzkém kontaktu s vrstevníky stejné politické orientace a podobných zájmů.

3. V MK jsem jen půl roku a jsem zcela nadšen!!!

4. Jako spoluorganizátor samozřejmě nemohu uvést demonstraci k výročí 17. 11. 1989. Takže... výbory, schůze, už se nemohu dočkat sněmu. Co se týče přednášek z poslední doby... Zaujala mne přednáška Co přinese EU českým ženám? a nejen pro přítomnost Dr. Plzáka. Z velkých veřejných akcí bych zdůraznil Den daňové svobody – Špidlovým socialistům a jejich středopravým pomahačům musíme neustále připomínat, že nám není lhostejné, jak z nás ždímul peníze, které následně promrhávají ve svých zvrhlých pseudoreformách.

Michal Stieber

1. Líbí se mi myšlenka organizovanosti za účelem prosazování a šíření pravicových ideí a hodnot, což je třeba v dnešní době ocenit. Všeobecně si myslím, že mladí lidé se málo zajímají o dění kolem sebe.

2. V mém případě se jistě nejedná o oportunismus. Nemám pocit, že členství v MK a z něj plynoucí kontakty mi pomohou v osobním životě. Jsem již dva roky členem ODS a působím v komunální politice. Mou motivací byla touha poznat nové lidi, inspirovat se a posílit své již tak pevné přesvědčení.

3. Je příliš brzy hovořit v mém případě o splněných očekáváních. Na to jsem členem pražského klubu MK příliš krátce.

4. Nejlepší byla z mého pohledu akce před sídlem KSČM 17. listopadu. Musím říci, že již dlouho jsem nebyl na sebe tak pyšný jako tento den. Odpor ke komunismu nemá charakter či náboj tradičního sporu pravice versus levice. Je to o tom, co je morální a co není.

Bára Zvěřinová

1. Na pražském klubu MK se mi líbí především obrovská škála možností, kterou mi nabízí. Nemám na mysli jen úzké zaměření přednášek, seminářů a debat, ale i možnosti kulturního vyžití a zábavy. Poznávám totiž lidi s různými zájmy, díky kterým si mohu rozšířit rozhled v oblastech, ve kterých se zatím příliš neorientuji. A vzhledem k tomu, že náš klub se rychle rozrůstá, je takových lidí čím dál tím více.

2. Do MK jsem vstoupila hlavně s potřebou poznat nové lidi. Lidi kteří mají své zájmy a názory. Lidi, kteří se umí bavit. Lidi, se kterými se mohu podělit o své názory ve formálním i neformálním prostředí. Tedy nejen při našich oficiálních akcích, ale i v hospůdce nad skleničkou.

3. Představy, se kterými jsem vstupovala do MK, se většinou splnily. Bohužel ale nemám tolik času, abych stihla všechny akce, které by mě zajímaly, už jen protože je jich opravdu hodně. Nejráději mám pravidelné akce, jako jako je například Filmový klub. Navíc mám příležitost seznámit se s mnoha mladými zajímavými muži, kteří v mnohém má očekávání splnili.

4. Jak jsem se již zmínila skvělý je čtvrtěční Filmový klub. Proč? Odpověď je jednoduchá. Sledujeme dobré filmy a hlavně je to dobrá příležitost se pravidelně se setkávat s přáteli a bavit se. Například Červený trpaslík a film Caligula minule zaujaly, myslím, téměř každého.

Alla Zacharová

1. Líbí se mi, že se zde stále děje spousta zajímavých věcí. Ať již po odborné stránce, a nebo hromada zábavných akcí. Líbí se mi lidé, kteří se zde scházejí, je to příjemná společnost.

2. Chtěla jsem poznat něco nového a získat novou zkušenost. To myslím, že se mi povedlo. Kromě toho jsem se dostala do velmi zábavné společnosti. Co se týče té zkušenosti, tak myslím, že je to dobrá možnost, jak nahlédnout pod pokličku do spousty praktických záležitostí a zkušeností.

3. Jestli se mi splnila očekávání? Hmm. Zatím ano. V začátku jsem po pravdě řečeno ani nic příliš neočekávala a nechala jsem se spíše překvapit. A překvapení to bylo skutečně příjemné.

4. Tak nejvíce se mi zatím líbila konference o Evropské ústavě a Česko-německých vztazích ve Františkových Lázních. Zajímavá témata, zajímaví přednášející hosté a řada zábavných doprovodných akcí. Musím říci, že to bylo výborně zorganizováno a celá akce měla náležitou úroveň. A také grilované prasátko na hradě mi moc chutnalo.

Připravil **Petr Kvíčala**, student FFUK v Praze

MK Praha v roce 2003

Zabijačka Poličany 3/2003

Fotbalový turnaj Kunratice 4/2003

Sněm RK MK Praha 5/2003

Den daňové svobody 6/2003

Letní kemp MK 7/2003

Zbojnická hostina na hradě Vildštejn 10/2003

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE SOUTĚŽ O LETENKY SE STUDENT AGENCY VELKÁ ŠANCE NA VÝHRU!

MLADÍ KONZERVATIVCI SE SPOLÉHAJÍ NA JAPONSKOU KVALITU KYOCERA MITA
A PROFESIONÁLNÍ SLUŽBY FIRMY PROIMPO.

PROIMPO
SPOL. S R. O.

&

KYOCERA
mita

Inteligentní technologie vytvořená pro naplnění vašich cílů.

PROIMPO S.R.O.

WWW.PROIMPO.CZ

vytiskl **europrint**

Portál Mladých konzervativců vychází šestkrát ročně s ohledem na průběh akademického roku

Vydává Regionální klub Mladých konzervativců v Praze, Zborovská 42/542, 150 00 Praha 5

tel/fax: +420 257 329 057, praha@konzervativci.cz, http://praha.konzervativci.cz, http://www.eportal.cz

šéfredaktor: **Lukáš Kovanda** *lkovanda@centrum.cz*, zástupci šéfredaktora: **Martin Erva** a **Daniel Kotula**

redakce: **Jakub Fischer**, **Linda Hradilová**, **Michael Hynšt**, **Jiří Jaklín**, **Davor Kahofer**, **Štěpán Kučera**, **Petr Kvičala**, **Petr Mach**,

Tomáš Munzi, **Kristína Podlucká**, **Michaela Rothová**, **Markéta Řízková**, **Ivana Škopíková**, **Ondřej Vašíček**, **Stanislav Vejvar**

grafická úprava: **Jiří Kovanda**, ilustrace: **Ela Ovenecká**, webmaster eportal.cz: **Vítek Jedlička**, fotograf: **Jiří Vitek**

Toto číslo vyšlo v listopadu 2003